

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Albayım Beni Nezahat ile Evlendir

İlhami
Algör

iletisim

İLHAMİ ALGÖR
Albayım Beni Nezahat ile Evlendir

İLHAMİ ALGÖR 1955 İstanbul Suriçi doğumlu yazarın diğer kitapları: *Kalfa ile Kırılıca* (2013, İletişim Yayınları), *Çanakkale Yalı Hanı ve Han Sakinleri* (2007, Everest Yayınları), *Karabakal Ötüyor* (2008, Everest Yayınları), *Ma Sekerdo Kardaş?* (2010, Doğan Kitap). *Fakat Müzeyyen Bu Derin Bir Tutku* (2014, İletişim Yayınları)

İletişim Yayınları 2107 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 333

ISBN-13: 978-975-05-1699-3

© 2015 İletişim Yayıncılık A. Ş.

1. BASKI 2015, İstanbul

EDITÖR Levent Cantek

KAPAK VE SAYFA TASARIMI Suat Aysu

KAPAK RESMİ Seda Mit

DÜZELTİ Merve Öztürk

BASKI ve CİLT Sena Ofset • SERTİFİKA NO. 12064

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi B Blok 6. Kat No. 4NB 7-9-11

Topkapı 34010 İstanbul Tel: 212.613 38 46

İletişim Yayınları • SERTİFİKA NO. 10721

Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22.60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranney.org>

İLHAMİ ALGÖR

Albayım Beni Nezahat ile Evlendir

***Albayım Beni
Nezahat ile Evlendir***

Kapıldım Gidiyorum, Bahtımın Rüzgârına

Bir zamanlar, yolunda giderken tıkanmış ve yarım kalmış bir hikâyenin figüranıydım. Hikâyenin kahramanları işi gücü bırakıp kafayı yazmaya takan, fakat ne yazacağına karar veremeyen bir adam, adamın her hareketini gidip annesine yetiştiren küçük kız ve birkaç sayfa sonra kızı alıp evi terk eden Müzeyyen adlı kadın idi. Bana sorulmamıştı ama, kadının evi terk edişine hak vermiştim. Adam, rüzgârı kendinden menkul, esintili tipin tekiydi.

Hikâyeye göre, matematiği kuvvetli bir kadını çok seviyordum. Sevdikçe ruhum büyüyor, ruh eve sığmıyor, sabahları kadından önce uyanıp evden çıkarak elleri kışında şehri dolaşıyor, her akşam kadından önce eve dönüp, günün hikâyesini yazıp, görülebilecek bir yere ilâştirip, yine arazi olup, ta ki gece yarısı, uyumakta olan kadının yanına sokulup, birbirimizi bir güzel sevip...

İşin aslı bu değildi. Geceleri koynuna girdiğim iddia olunan kadın ile aynı yatakta yatmazdık. Başlangıçta iki figüran

olarak bir araya getirildiğimizde, birbirlerini yeni tanıyan kişiler olarak, karşılıklı kibardık.

O daha kibardı ve hikâyeyi kibarca terk ediyordu.

Yazar rolündeki kazma, kendisinden başkasını görebiliyor olsa idi, ortağımdaki mesafeli duruşun sıçramak için girelemek olduğunu fark edebilirdi. Gözlerine baksa anlardı. Kadın bir metre ötemde, kurşun geçirmez cam rengi bakıyordu.

Gidip Müzeyyen'e dert yanmıştım: "Burnunun ucundan geçsem beni görmüyor."

"Sen de açıktan geç," demişti, "belki yakını görmüyordur ya da bir derdi vardır, alınganlık yapacağına sorsaydın ya."

Haklıydı. Dedimini yaptım ve bir gün, "Affedersiniz," dedim, "bir mesele mi var? Sizi dalgın görüyorum."

"Sorun yok," dedi ortağım, "sadece düşünüyorum."

"Hikâye ile mi ilgili?"

Gülümsedi. Aramızda bir mesafe varmış, sorduğum soru mesafeyi açığa çıkarıp görünür kılmış, bu açıklık ne yaparsam yapayım kapanamazmış, durumun dil ile izahı yokmuş da ancak ima ile belirtilebilirmiş bakışıyla, "Hayır," dedi, "kişisel." Döndü ve perdelerini kapattı.

"Eğer ortak bir hikâyenin içinde isek," dedim, başka kimse olmadığı için kendime, "o nasıl şahsi kalabiliyor ya da bende eksik olan nedir? Yani nedir, mesele nedir?"

Yine de ortağıma, şehirden birtakım hikâyeler getiriyordum: vaktiyle Bizans çöplüğü olduğu söylenen semtlerde, acil bir sebepten durmak zorunda kalan ve sıcak nedeniyle kapılarını açan turist otobüsüne dalarak, çantaları kapıp

kaçan mahalle veletleri ve tam da o esnada, otobüsün tepesi üstünde, caddenin bir ucundan diğer ucuna gerili halde tabak gibi asılı duran “Su akar iz bırakır, turist döviz bırakır” pankartı hikâyesini; gece yarları rakıları alıp oğluyla birlikte Karacaahmet Mezarlığı’nda demlenen kocakarının hikâyesini; Yugoslavya iç savaşında Alman yanlısı savaşıp İstanbul’a kaçarak gizlenen ihtiyar ile tek gözlü karısının hikâyesini; eski meyve-sebze halinde sabahtan akşama kadar birbirlerini parmaklayan esnafların hikâyesini...

Ortağım bunların içinde tek bir hikâye ile; evliliğinin ilk haftası kocasını bahçıvanla basınca, “Britanya Kraliçesi’nin taç giyme törenine gidiyorum” diyerek evden çıkıp, oradan Amerika’ya geçen kadının hikâyesiyle ilgilenecekti.

Kadın, Amerika’nın en kalın adamının evinde aşçılık yapmış, yıllar sonra sıkılıp, başka bir şehre geçerek, üç günlük ömrü kalmış yaşlı bir kadına çok güzel bakıp, kadını fazladan birkaç yıl yaşatmıştı. Yaşlı kadın yüzünde bir gülümsemeyle çekip giderken malını mülkünü bizimkine bırakmış, o da artık yetmişlerinde olan kız kardeşlerine, “Güney Afrika’ya geçiyorum. Geliyorsanız gelin,” yazılı bir kart atıp, postaneden çıkıp “Şanslı Bahçıvan” adlı bir filme gitmişti.

Şüphesiz bunlar şehirden çalınmış hikâyelerdi ve yeterli olduklarına inanıyordum. Ortağım, uzaklara bakıp düşünüyor, yazarkazma ise olup bitenden habersiz, üfürüp ipe dizi-yordu. Bu, “al birini vur öbürüne” ikilisi için daha fazla yorulmaya gerek yoktu. Ayrıca ben yorulmayı sevmez, gerekliliğine inanmaz, inanan ve yorulanlar ile karşılaştığımda bunu belli etmez, fakat bir yandan da onlarda eksik ya da fazla olanın ne olduğunu düşünürdüm.

Bir süre sonra ortağım, akşama kadar elleri kıkırda gezip abuk sabuk şeyler sayıklayan biri ile takılmak yerine, daha anlamlı bir ilişki arayıp, evdeki kitapları karıştırmış ve *Madam Bovary* adlı bir kitabın bilmem kaçınıcı sayfasında, Kugelmaş adında Amerikalı bir edebiyat profesörü bulup uzamıştı. Hikâyenin esas oğlanı yazarkazma, kadının profesörü de ekip Şaman kılıklı bir Kızılderili'yle uzadığından ve artık her gece boş bir eve dönüp, günün hikâyesini yazmak yerine, kâğıdı kalemi alıp kırmızı taçlı, uzun kirpikli bir kuş çiziktirdiğimden habersizdi.

Müzeyyen, etrafta bir tuhaflık olduğunu sezmiş ve ne olup bittiğini sormuştu. İkinci evliliğinden de mustarip Amerikalının, yaş haddinden kuş ötmemesi paniğinde olduğunu, gışeler kapanmadan önce koşarak bir aşk yaşamak istediğini, bu yüzden bir yolunu bulup Emma Bovary adlı hanımın'yanı başında bittiğini anlatmıştım.

“Vay!” demişti Müzeyyen, “Ben-Hur filminde İndiyana Cons'un belirmesi gibi bir şey.”

“Belki de,” demiştim, “Amerikalılık böyle bir şeydir.”

“Sanmam,” demişti, “onlar saftırlar. Ne zaman nerede olacaklarını karıştırırlar.”

Amerikalıları tanımazdım. Tanıdığım tek Amerikalı, sigara işinde çalışan iyi giyimli, kibar görünümlü, yakışıklı bir adamdı. Geceleri, Boğaz Köprüsü'ne benzer bir köprünün önünde iki dirhem bir çekirdek belirir, gökdelenli şehrin ışıkları, gecenin karanlık mavileriyle cilveleşirken, elinde yanmaya hazır fakat asla yakılmayan bir sigara, gecenin tuzu kuru efendisi, asude ve doymuş erkek edasıyla belirsiz uzaklara bakardı. Yanında, ince askılı gece elbisesi içinde alımlı hoş bir kadın, aksesuar rolünde adamın omzuna tünardı. Kadın, aksesuar mesaisi dışında, kıkırda bir kot çekip

balta girmez ormanlarda sırt çantası ve arazi botlarıyla dolaşan maceracı bir çocuk ile takılırdı.

Mavi gecenin efendisi, kostüm değiştirip bir yerlerde erimек yerine, aksesuar kadın dönene kadar, terlemeden ve sakalı uzamadan beklerdi. Adamın saçma sapan bir bekleyişteki bükülmez ısrarı, giderek sihirli bir duruşa dönüşür ve bu lanet büyüü kırabilecek tek şey kadının bir gün geri dönmeyişi iken, abla ertesi gece yine aynı yerde belirirdi.

Kuru bir inadin, “azim ile beton” hikâyesinde olduğu gibi, anlamsız görünen duruşları bile anlamlı kılabileceğini görmüş ve “Belki de,” demiştim, “hikâye kahramanı duruşu böyle bir şeydir.”

Sorularda iyi, cevaplarda tutuktum. Bu tutukluk, uzun kirpikli kuş çizimlerinde işe yarıyor, kuş her defasında biraz daha renk ve ayrıntı kazanıyordu. Bir gün, “kışşt” desem uçaacağı fikri geldi. Fikir, kafayı yemekte olduğum hissiyle kol kola geldi. Sarardım.

“Takılma,” dedi bir ses, “yürü, yürümek durmaktan iyidir.”

“Kim konuşuyor?” dedim, hafif tırsmış vaziyette.

“Kalbin,” dedi ses, “konuşan kalbin dostum.”

“Pek inandırıcı gelmiyor,” dedim sese; “Yani, konuşan bir kalp bayat bir numara.”

“Sence kim olabilir?” dedi kalbim olduğunu söyleyen ses.

“Belki de,” dedim, “yazarkazmanın bir oyunudur.”

“Sana şimdiye değin bir şey önerdi mi?”

“Hayır,” dedim. “Genellikle o birtakım durumlar çizer, ben gereklerini yerine getiririm.”

“Sesimde buyurganlık seziyor musun?”

“Tavsiye tonu var.”

“O halde,” dedi, “şu salak kuşu sana çizdiren ne ya da kim olabilir?”

“Zınk,” dedi düştü jetonum. Bir gün kapı zili çalmış da açmışım, güzeller güzeli, çilli muzır bir velet kapıda belirmiş, “Buyurun, kimi aradınız?” diye sormuşum, o da “Beni an-nem gönderdi” demiş, ben de çocuğun yanlış zili çalmış ola-bileceğini düşünmek yerine, tanıdığım kadınlardan hangisi-nin çocuğa benzediğini...

“Kabul et,” dedi kalbim, “zaten kimseyi tanımazsın.”

“Zınk denilen şey tütün olsa ne renk olur, kadın olsa kime benzer?” diye düşündüm.

Gece oldu, ışıkları yakmadım. Sokak lambası turuncu sa-rı bir ışık gönderdi. Işık, balkon kapısının açık kanatların-dan geçti, halının tarçın rengine sıçtı ve masaya, kızıl taçlı, uzun kirpikli kuşun üstüne düştü. Bakındım ve aynı ışığı ki-taplıkta, *Kahramanın El Kitabı* adlı kitabı yalarken gördüm.

“İşaret bu,” dedim içimden. Bir meseleye tesadüfler ara-cılığıyla yaklaşmak en sevdiğim usul idi. Rastgele bir sayfa-yı açtım:

“Kahramanın Bakışı ve Duruşu ile İlgili Genel Prensipler. Bir kahraman meselelerin üstünden ufka bakar. Bunun bir nedeni şudur: Bir kahramanın görüş mesafesi içinde mesele olamaz. Mesele ancak, ufuk kadar engin bir uzaklıktan gele-bilir. Ufki bakışın diğer nedeni, kahramanın duruşu ve ba-kışından ne zaman ne yapacağının belli olmamasının gerek-mesidir. Prensibin esas ruhu budur.”

Kitabı hızla karıştırdım ve bir sayfada durdum. Sayfa tek bir başlık ve altındaki kısa nottan ibaretti:

“Kendi Başına Davranabilen Kahraman Hali: Denendi. Fa-kat henüz başarılamadı.”

Hislerim, yapılmamış olanı yapmanın kaderim olduğunu söylüyordu. “Bu kaçınıcı işaret?” dedim içimden.

“Saymayı bırak da yürü,” dedi kalbim.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

“Ne yöne ve neden?”

“Y n  sen seç, fakat y r ,” dedi, “Bir kahramanın oturup tesadüfler beklemesi değil, gerekiyorsa onları yaratması uygun d  er.”

Sözleri, “Kahramanın hissiz duruşu ardında, engin bir seziş ve kavrayış yeteneği gizlidir,” prensibine uygundu. Yine de, konuşan kalpten ve kitaptan hiç kimseye, Müzeyyen’e bile söz etmedim.

“İnsanın kendine ait halleri olması iyi bir şeydir,” dedi kalbim.

Müzeyyen, durumları net görebilen akklı başında bir kadın olarak, hik yedeki kadın konusunda esas o lanı uyarmış fakat kazma meseleyi kavrayamayıp, “Bu derin bir tutku” cevabını vermiş, hemen ardından tarih  bir cümle eklemişt : “Ya da bana öyle geliyor.”

Bu tarih  cümle, gazı zaten kaçmış ilişkilerinde kadını biraz daha “ ıt”latmış, kızı ve kendisi için planlar yapmaya itmişti. Sohbetinden uzak kalaca ıma  z lm  , evi terk edeceği gün “g le g le” demek için u ramıştım.

“Neden söylemedin?” demişt , hik yedeki kadının Amerikalı ile uzadı ını.

“Benim meselem değil, olup bitenler beni değil kuranları ba lar.”

“Bu kafayla gidersen, seni daha çok kurarlar.”

“N’apım Müzeyyen?”

“En azından kendin için olanı istemelisin. Bak kadına, ne güzel yürüyüp gitti.”

Böyle konuşmak onun için kolaydı. Figüran olarak ge  tirilmiş biri değildi benim gibi. Esas kızı oynuyordu ve biraz-

dan o da yürüyüp gidecekti. Ben, “Kendim için olan nedir?”, “Neleri isteyebilir, neleri istemeyebilirim?” sorularını iki ters bir yüz örerken, “Peki,” dedim kendi kendime, “kimse ben-den istemediyse şu salak kuşu niçin çizip duruyorum?”

“Bunu konuşmuştuk,” dedi kalbim.

“Hayır,” dedim, “hatırlamıyorum.”

“Pekâlâ,” dedi, “o halde soruna geri dön.”

Soru, durup dururken başka birinin sesiyle çıkmış ve be-ni kendisi için olanı isteyebilmenin, gerekirse yürüyüp gide-bilmenin işareti olabileceği düşüncesiyle heyecanlandırmış-tı. Müzeyyen uzayıp da hikâye dağıldığında, öne çıkarak ya-zarkazmadan ricada bulunmuş, yürümeyi unutmuş ip cam-bazı olmayı istemiştin. Böylece, kendi belamı kendi başıma bulabileceğimi düşünür, felaketler dilemeyi bırakırdı. Bana tren kazalarında yamulmalar, birilerine benzetilip kaçırıl-malar düşünmeye başlamıştı. Kaçırılıp götürülmeli, ağzım gözüm oyulmalı, kulaklarım kesilmeli, ensemde bir kurşun deliği ile yol kenarlarına atılmalıydım. Durumu anlıyordum. Geceleri uyumayıp Müzeyyen’in yüzünü seyrederken kafa-yı yemiş, kadın çekip gittikten sonra da yatak odası pencere-sinden rüzgârla konuşmaya başlamıştı.

Rolünü, bir dengesizin elinde de olsa, hakkını vererek sürdürmeye çalışan ve her an başına bir iş gelebilecek olan ben, nereden, nasıl zuhur ettiğini bilemediğim, kalbim oldu-ğunu söyleyen bir ses ve kırmızı taçlı, gözleri sürmeli çizgi kuşu olarak kalmıştık. Kalp ile kuş, şimdilik zararsızdı. Ya-zarkazma, arıza sinyalleri veriyordu. Müzeyyen yürüyüp git-meyi öneriyor ve gidiyordu. Durmak abesti. Fakat nereye?

“İp cambazı durumuna geçelim,” dedi kalbim.

“Ne?” dedim.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

“Tekrar edersem bir şey değişmeyecek,” dedi.

“Neden ip cambazı?”

“Rüzgârı iyi,” dedi, “ayrıca bu kazma ile biraz daha takılır-san, ipe pek de uzak değilsin.”

Bu sözlerde gerçeğin soğuk yüzü ve fayda, hatta bir nevi zaruret vardı. Hissettim ve geçtim.

İp üstünde, günler, geceler ve mevsimler geçecek, sabahları açılan perdeler, akşamları kapanacaktı. Her pencerenin ardında bir televizyonun ışığı deli danalar gibi dönüp duracak, her sabah giden insanlar, her akşam dönecekti. Onlar gidip geldikçe “Nedir, mesele nedir?” şeklinde bir soru kafamı karıştıracaktı. Garip rüyalar görecektim, ay ile konuşacaktım. “Hayat hakkında fikrim yok,” diyecektim kendi kendime. Bir gece vakti ay dolunay iken, ana rahmi ile kafes karışımı bir balkondan denize bakacaktım. Ay, sisli puslu gümüşü mavi bir haber gönderip, “Beklesin geliyorum,” diyecekti. Bekleyecektim. Şehir hatları vapuru, Avrupa’nın sarhoş ve geç kalmışlarını, sarsmadan, uyandırmadan usul usul Asya’ya, onları beklemeyen yataklarına taşıyacaktı. Yüksek ve yaşlı duvarlarının ardında düş gören saray, düşünde Adriyatikli balıkçıları Çin Seddi’ne kürek çekerken görecekti. Kıyıda gelip geçen arabaların farları ile aydınlanan rüzgârda yalnız bir heykel, “Yapılması gerekenin kimseye danışılmaksızın ve tereddüt etmeksizin behemehal yapılması” düsturunun şu an için ne ifade ettiğini düşünecekti. Gece olunca *restaurant*’lara dönüşen Sarayburnu çayhaneleri, sarayın düşlerinden, heykelin düşünüşlerinden uzak, bûlbûlü bil-luruna denk muhabbetlerle parıldayacaklardı. Önümde rüzgâr-la sallanan sokak lambasının altında Madam Angeli’nin kedi müritleri, kaplanlar gibi salınıp kışlarını yayarak tıkmaya gidecek, sesi tarazlı birisi sadece kendisi için bir şarkı söyleyecekti: *Bibaht olanın bağına bir katresi düşmez. Ba-*

ran yerine dürr-i güher yağsa semadan. Bu sırada ben iç ses ile mırıldanma arası bir yerden o cümleyi sarf edecektim: “Hayat hakkında fikrim yok.”

Çatılarda, damlarda, televizyon anteni düzeltiyorum bahanesiyle evden kaçıp, ufka bakan adamlar dolaşıyordu. İçlerinden biri dikkatimi çekmişti. Damların tenhalaştığı vakitlerde ve özellikle ay akşamları, maskeli bir kedi ve hangi yöne baktığı belirsiz bir martı ile gelir, yüzünde ateşböceği ışıltıları ile aya bakar, bir şeyler anlatıp dururdu. Yaklaşır gizlice dinlerdim.

Söz ettiği şeylerin birbirleri ile bağlantısı yoktu. Bir fikirde durma nedeni, sanki başka bir fikre geçmek içinmiş gibi, sonsuza kadar konuşacakmış hissini veren bir ritim ile akar, akmayıp uçuşurdu.

Havada erimiş insan sesleri toparlanabildiği takdirde tarihteki birtakım gizli şeylerin açığa çıkabileceği; suyun hafızasında birikmiş gizler; zebraların beyaz üstüne siyah ya da siyah üstüne beyaz olmayıp sadece çizgili oldukları; televizyon kameraları önünde, bando ve törenle alenen suya indirilen denizaltıların, daha sonra öyle gizli gizli nereye gittikleri; hangi gerçeklik biçimlerinin paranoya çeşidi ve hangi paranoya çeşitlerinin gerçeklik biçimi oldukları ve hepsinin “hakikat”in neresinde durdukları; aynalardaki görüntülerimizin, biz sırtımızı dönünce nasıl bir hayat yaşadıkları; “sağ el”in neden kutsal olduğu; “Yazmalar Mağarası” ile “Ayı Kültü” arasında nasıl bir bağ olabileceği; hangi milletlerin doğuştan postmodern olarak adlandırılabilceği; hangi kültürlerde hakeme “ibne” denildiği ve o kültürlerde hukuk duygusu derinliğinin iskan-dil metoduyla ölçülüp ölçülemeyeceği; park yeri bulamayan araç sahipleri ile kaldırımlarını savunamayan yayaların niçin hayatta bir boku savunmayacakları...

Adamı günlerce dinlemiş, ay ile konuşan ve her konuda fikri olabilen birinin, kendi başına davranabilmek konusunda da fikri olabileceğini düşünmüştüm. Bir akşam hepsinden önce dama çıkıp bekledim. Önce kedi gelmiş, “Buyurun, sizi tanıyalım” edasıyla bakmıştı.

Aşağıdan alıp, kısa bir takdimle, eski bir hikâyenin figüranı olduğumu, fakat artık kendim için bir şeyler yapmak istediğimi, ustanın namını duyduğumu, kendisini dam dam aradığımı ve işte bakınız, nihayet bulduğumu, kabul edilsen ekibe katılmak istediğimi...

“İyi,” dedi maskeli kedi, “fena üfürmüyorsun. Şu evden kaçıp damda dolaşan adamlardan olmaman senin için avantaj olabilir.”

“Niye?”

“Usta uyuz oluyor onlara, taşak rengi evlerin, kendi başına davranamayan yaratıkları olduklarını düşünüyor.”

“Tamam işte,” dedim sıçrarken, “benim aradığım da bu... Kendi başına davranabilen hikâye kahramanı olmak.”

“İyi de,” dedi kedi, “birincisi burada böyle ani hareketler yapma, zemine alışık değilsen kayarsın. İkincisi, sözü bana bırak, ben seni takdim ederim. Son olarak, köşedeki balıkçı iyidir.”

Atılan zarfı havada kapmış ve birtakım deniz canlılarının maskeli kediye ara sıra hediye paketi halinde gelmesi hususunda anlaşmıştık. Kendimle, uyanıklığımla, leb demeden leblebiyi anlayan halimle övünüyordum. Mutluydum, neşeliydim, ustayı bekliyordum. Ve gelmişti.

Kedi öne çıkıp “Sevgili Ustacığım,” dedi, “arkadaşı yanlış kurmuşlar, kendi kendini kuran biri olmak istiyor.”

“Evet,” dedi usta, “bir zamanlar kendiliğinden kurulan saatler vardı ama yine de takılı olduğu kolu sallamak gerekirdi.”

“Ne alaka?” anlamında kediye baktım. Durumun iyi olduğuna dair bir işaretin ardından “Dikilme, söze gir” anlamında bir işaret daha gönderdi.

Televizyonda şeker pembesi bir sesle program sunan genç birinden çaldığım ve bu gibi durumlara uygun olduğunu sandığım bir ses tonu ile, “Anlattıklarınıza,” dedim, “istemeyerek kulak misafiri oldum ve etkilendim. İzninizle kendimi tanıtmak, ekibe dahil olmak ve mümkünse sizinle çalışmak isterim.”

“İstemeyerek kulak misafiri ha!?” dedi usta, “Nasıl oluyor, istemdişi davranışlar mı?”

Şaşırmış, ne diyeceğimi bilememiştim ki, kedi yardıma koşup, “Rüzgâr taşımış usta,” demişti, “arkadaşın kulakları da fena değil.”

“Peki,” demişti usta, “mesele nedir?”

“Ben, kendi başına davranabilen...”

“Anladım, aynı hikâye.”

“Affedersiniz, daha önce böyle bir şey çalıştınız mı?”

“Denedik, fakat kayıyorlar.”

Dönüp kediye bakmıştım.

“Damdan... birkaç kişi daha gelmişti... düştüler.”

“Ah, denge demek ben demek. Benim için böyle bir tehlike yok.”

Usta kediye dönüp “Kılıkırkyaran” diye birinden söz ettiğinde, kedinin bakışlarında, soru işaretleri ile karışık, anlık bir itiraz görmüştüm.

“O da kim?” diye sordum kaş göz ile kediye.

“Fena biri değil,” dedi kedi göz kaş ile cevaben.

Sözü edilen kişiyi “kıl” hecesinden hareketle koltuk altı, şurası burası gibi yerlerin natürel kalmasından hoşlanan biri olarak yorumladım. “Kırk yaran” ise titiz bir zekâyı ifa-

de ediyor olabilirdi. Belki de ecnebiydi. Ticari bir durumda, mesela kadın iç giyiminde, üst düzey yönetici, çıkmış tek tabanca gelmiş dal gibi kadın, bir şekilde karşılaşmışız...

“Hangi şekilde?” dedi kalbim.

Şekil önemli değildi. Bir önem söz konusu ise, ona da bir şekil verilebilirdi. Neticede kadın, iç çamaşırları konusundaki fikirlerimi merak ederdi. Anlatırdım. Tek dokunuşta açılan sutyenlerin erkek milletine iyi geleceğini, çünkü filmlerde adeta dokunmadan pat diye düşen sutyen sahnelerinin onları gerdiğini, yani sutyen denilen şeyin sadece kadınlara ait olarak görülmesinin en azından iktisadi manada hatta olacağını...

Bunun üzerine kadın, diğer iç çamaşırları hakkındaki düşüncelerimi de öğrenmek isterdi.

Biz, büyüklerimizden ecnebi hanımlara her daim iyi davranılması gerektiği prensip ve terbiyesi almış olabilirdik. Bu minval üzere başlayan muhabbetimizin bilmem kaçınıcı sene-i devriyesini Bizans'ın bağrında, bir meyhane terasında, boğazın menevişleri ve Üsküdar kâşanelerinin guruba karşı yanıp eriyişleri eşliğinde kutlarken, yan masada mafya babası kılıklı iki fosil, kuzeyin yirmilik dal gibi kızlarını orta yaşlı bir mama nezaretinde karşılarına oturtmuş, sarımsaklı cacık tıkınıyor olurlardı. Yan masaya dikkatimin uzun sürdüğünü fark eden Clodin'e, yan masadaki resmin canımı sıkıp sıkıp, ihtiyarları ufalamak istediğimi söyleyemez, “Müziğe daldım canım,” derdim.

Müzik, segâhtan hüzzama geçer, oradan suzidil bir sema-iye dökülürdü. Süleymaniye'nin ışıkları yanar, Haliç'in derinliklerinde gökyüzü bakır kızılına bürünürdü. Ben, tek

yaprak taze naneli kadehimi gayri ihtiyari sessiz, uzun bir iç çekiş gibi dikedim. Clodin, ruhumun kıvamını sezer; zamandan asude ve münezzeh, mecnundan füzun tadlar ve istidatlar ile mücehhez olduğum bu gibi hallerde, bir kuzudan uysal, Sultan Süleyman'dan cömert olabileceğimi bilir, elimi tutup, "Benimle gelir misin Aziz?" diyebilirdi.

Bu isim gerçek adım olmayıp, Clodin tarafından şaka mahiyetinde takılmış olabilirdi. İsim, film icabı, Alman harbinde Ege adalarında mahsur kalmış İtalyan askerlerine esrar satıp, herifler ruh olduktan sonra donlarına kadar soyan anasının gözü bir fırlamaya ait olabilirdi. Hergeleyi tanımadığım için yorumda bulunamaz, Clodin'in tilkilige mi yakınlığa mı tav olduğunu kestiremez, aradan bir yerden yürüyebilirdim.

Soruya vereceğim cevap da aynı aralıktan geçebilirdi. Memleketimin ovaları, kırları, ana vatan, baba ocağı gibi kelimeler kullanarak yaklaşık yarım saat süren tek cümleyle direnebilirdim. Clodin, "Karar ver artık," diyebilirdi, "ana kucacı mı benimki mi?"

Soruyu alıp deniz kıyısına gidemezdim. Şimdi ve burada cevap vermek gerekirdi. "Haklısın güzelim," diyebilirdim, sakın ve sevecen, "fakat bizde ona sine-i millet derler." Cevap dışarıdan bakan biri için durumu kurtardığım görüntüsü verebilir, fakat Clodin artık az önce oturduğu yerde olmayabilirdi.

"Heyhat," derdim, "baki kalan şu kubbede nedir? Ya da nedir, mesele nedir?"

Soru aylarca beynimi kemirir, neticede bir gün kalkıp gider, Clodin'i ülkesinde ziyaret ederdim. Belki de gelir, beni havaalanından alırdı. Yanında bir adam olurdu. Meğer evlenmiş olurdu. Ben anında Ahmet Mekin olurdum. Kalbim,

“Marcello buraya daha iyi gider,” derdi. Eski sevgilimi, yeni kocasıyla bir akşam yemeğe çıkarır, mutluluklar dilerdim. Şarabın en derini sular gibi akardı. Ben hep Clodin’e bakardım. Kocasını saatine bakardı. “Geç oldu,” der, kalkar giderlerdi. Arkalarından bakardım. “Kapatıyoruz bayım,” derdi birisi. Olabilirdi.

Ortaklı işleri sevmezdim. Yine de mesele çıkarmamış ve ilk fırsatta kedinin kulağına eğilip, “Güzel bişeyse yatakları ayırmayalım,” demiştim; “tercihan ikiz yatağın en büyük boyu bana uyar... ve bu da gidici ise hiç başlamayalım.”

“Sen bi gör de,” dedi kedi, komisyoncu ağzıyla, “sonra konuşuruz.”

Ayvaz mı Bu Gelen, Bu Gelen?

Canlandıracağım karakterin kendi başına davranabilen hikâye kahramanı olması fikrinde usta ile anlaşmıştık. Bunun nasıl olacağını henüz bilmiyorduk. Herhalde hikâyenin akışı içinde birlikte çözerdik. Figüran rolünde de olsa, daha önce bir hikâyede bulunmuş biri olarak üzerinde öncelikle durmak istediğim konular vardı. Deneyimlerimi şart şurt olarak değil de, ortak çıkarlarımız adına tedbir olarak takdim etmek istemiş ve “Usta,” demiştim, “size Usta diyebilir miyim? Bu beni havaya sokar.”

Cevap vermedi. Bir grup ateşböceğini kozasından saldı. Böcekler, bezik oynayan kadınlar çizdiler havaya. Sonra resmi bozup altı kol iskambil oynayan adamlar çizdiler. Adamların yüzlerine oyun esnasında birbirlerine yanak şişirme, burun oynatma, kaş-göz ile manyel verişler çizdiler. Oynarken oynayan adamların yanına gelip oturan küçük bir çocuk çizdiler. Çocuğa, “Baba, annem çağırıyor, misafir geldi,” diyen bir konuşma balonu çizdiler. Babaya, “Otur bir gazoz iç, sonra gideriz,” cevabını çizdiler. Diğer adamlara, mara-

za çıkarıp oyunu bozmasın diye çocuğa yönelik birtakım şirrinlikler çizdiler. Çocuğun gözlerine, “Ben bu masadan en az bir gazoz daha çıkarırım,” bakışı çizdiler. Sonra, pencere kenarında bir masaya oturmuş, pencereden dışarı bakan bir adam ve havaya, mekânda kurdele kıvrımlarıyla dolaşan şarkının sözlerini çizdiler:

“Sen hep beni mazideki halimle tanırsın

Hâlâ bilirim, boş yere bekler, inanırsın”

Pencere kenarındaki adamın dönüp şarkıya bakışını ve bakışı taşıyan yüzü çizdiler. Adamdaki yüz benimkiydi...

“Bunu nasıl yaptın?” dedim.

“Neyi?”

“Yüz, benim yüzümdü.”

“Belki de sendeki yüz onundur,” dedi usta.

“Olabilir,” dedi kedi, “neticede herkes hikâye kahramanı. Dert etme.”

Resim dağıldı. Gece, yıldızlar, saray ve cart turuncu ışıklarla camiler belirdiler. Kız Kulesi önünden kapkaranlık hayalet gibi bir gemi, kıcında “Danube” yazısı ve yazıyı aydınlatan ışık ile geçti.

Huylandım. Usta, sakın görünüşünün ardında mesele çıkarmaya meyyal huzursuz bir tipti. Kedinin yürüdüğü yolu kestiremedim. Sadece bu cevaplar bile, arıza çıkacağının belirtisiydi ve geri dönmem için yeterliydi. Fakat kendi başına davranabilen hikâye kahramanı fikri, bütün cazibesıyla ıslı ıslı parıldıyordu. Sırrı elime geçirebilirim, kimse beni kurmadan her şeyi kafama göre kurabilir, jönün allahı ya da Kraliçe için çalışan mevki sahibi başarılı biri olabilirdim. Esmer bir direğe bağlanmış, giysileri orasından burasından yırtılarak açılmış ve ziynetleri saçılmış sarışın kızı, Kızılderili kampına dolu dizgin girip, çarpık ve altın dişli, pis gülüşlü Arapların elinden kurtarabilirdim. Bu arada telef ettiğim Kı-

zılderililerden biri, “Bir hışımla geldi geçti, hey hey, Kızıroğlu Mustafa Bey...” türküsünü mırıldanır, diğeri son nefesini veririrken Suzi’ye, Kurmanci dilinde sorabilirdi:

“Abi ibne mi, yenge?”

“Hayır,” diyebilirdi Suzi, “Con Veyn dayısı olur.”

Müstesna fikirlerimi kendime sakladım. Kimseyi ürkütmeden, sakın ve ağır yol almalıydım. Eğer kendisi için olanı isteyebilmek bu idi ise, birinci adımı halletmiştim. Sırada, kendi başına davranabilmek vardı.

“Önce kitabın kalınlığı konusunda konuşmamız gerekiyor usta,” dedim kediye yok sayarak, “ince kitap ucuz oluyor, ucuz kitap dağıtımcının ilgisini çekmiyor. Dağıtımcılar ellerinde daha kalın şeyler tutmak istiyorlar. Ayrıca ince kitaplar elden ele dolaşarak okunduğundan daha az satıyor.”

Bekledim. Sessizdi. Böcekleri saldı. Böcekler bu kez de, “Beyaz Elif Hanım ile Meyrem oğlu Sülman İsa Bey’in gece vakti Söke yaylalarında aya yıldıza bakıp, ezberden ‘Kelile ve Dimne’ masalı okumasının resmi”ni çizdiler havaya.

“Usta,” dedim, “beni duydunuz mu?”

“Duydum,” dedi, “fakat ne sakıncası var?”

“Ne sakıncası var?” sorusunu duymazdan gelip, “Bir şey ekleyebilir miyim?” dedim, “Eğer başka bir dile çevrilmesini istiyorsanız, tüpgaz dağıtan müzikli kamyonetlerden söz etmeyin, çünkü örneğin Fransızlarda böyle bir şey yok.”

“Çeviri ha?” dedi kedi, “Haklı. Tevazu gerzekler içindir derler.”

“Öyle mi?” diye bir ses geldi ustadan.

İkili sohbetin benimle ilgisinden emin değildim. Çok da umurumda değildi. Benim de kendime göre bir ağırlığım

vardı ve istediğim zaman kullanabilirdim. “Son olarak usta,” dedim, “izninizle söylemek isterim, yerel değerler işi güçleş-tiren şeyler. Pazarı daraltabilirler.”

“Ne pazarı?”

“Salı pazarı, perşembe pazarı... Tezgâh üstüne çıkıp, göğ-süne Diyarbakır karpuzu sığabilecek büyüklükte sutyenleri takıp ‘Al...al...Türkan Şoray bile aldı... Tütüncü Roza, Tür-kan’dan gördü aldı’ diye bağırان bıyıklı satıcıların çarşamba pazarı,” dedim içimden. Sonra birden at pazarı, saman paza-rı, esir pazarı, avrat pazarı, tavuk pazarı, Rumen pazarı, bil-diğim tüm pazarlar, kuruldukları günler, semtleri, pazarcıla-rı, zabıtalrı, cepçileri, fortçuları, sabahçı, akşamcı, çürükçü, ucuzcu, mostracı müşterileri ile geçti içimden. İçim daraldı.

“Tamam usta,” dedim, “bildiğin gibi takıl.”

“Bir dakika,” dedi.

Ustada hayat belirtisi hissettim ve bu canlılığı, Prusya stili topuk ile jilet delikanlı arası bir yerden selamvari karşıladım:

“Buyur usta.”

“Bu dili bırakacağız.”

“Hangi dili usta?” dedim, hazırolda ve baston sapı kıva-mında bir duruş ile.

“Bu takıl, makıl ve benzeri kelimelerin dilini...”

“Bi dakika, Kamil!” dedim, “Bu dil, delikanlı gizli örgütü-nün alamet-i farikası, ferman girmez kuytuların alaim-i se-ma şahikasıdır. Duruma göre tek ayak üstü ricat ağırlaması, fularlı artiz tavırlara kartal kanadı karşılaması, boynu eğik-lerin kundak sarma zulası, icap ettiğinde ejderha dili saldır-masıdır. Biz bu dili ordu yardımlaşma kurumundan ve cu-ma vaazlarından almadık. Her ne kadar memleket sathında, bu dili ve aksesuarlarını taklit ederek kostaklanan birtakım tel maşa tipler görülmüşse de, bu dilin, sağında padişah ol-sa solundan dönen erbabı vardır. Ve ferîştahı gelse, istikbal-

de dahi bizi bundan kim mahrum ve men ulaan...” dedim içimden. Güzel konuşmuştum. Fakat sormayı tercih ettim:

“Niye usta?”

“Kendin söyledin,” dedi, “yerel mevzular pazarı daraltır diye.”

“Yerel olur mu usta,” dedim, “Bütün Akdeniz, Latin Amerika, dünyanın tüm liman şehirleri, cinayeti meşhur sekanelerin bağı açık taifesi, açık tribünlerin cevval çocukları, aralarında hilal, haç, saldırma, muşta, kırbaç, hatun beli çapları, gurur ve mahcubiyet yaka numaraları, his dünyası ve tasavvur derinliği, cinayet nedenleri ve kullanılan aletler gibi farklılıklara rağmen bu frekanstan çalışır.”

“Güzel konuştun,” dedi, “bunun dansı nasıl olur?”

“Yerim dar.”

Ateşböceklerini saldı. Böcekler gecenin koyuluğuna minik titrek parıltılar ile “anasına küsmüş, damda yatan oğlan” resmi çizdiler. Usta döndü, “Yine de,” dedi, “bu ocağı dağılmış yeniçeri dilini bırakacağız.”

Küçük, sevimli bir şeytan, lay lay lom tavırlarla geldi, “İpi kopar, dola boynuna, bir ucunu tavana bas, önce ustam öldür sonra kendini as,” dedi. O gitti, ablası geldi, gözlerime baktı, yetmedi, içeri bir yerlere aktı, ancak ciddi bir yangınla sönebilecek, fitil ucu büyüklüğünde pembeli turunculu, buz mavisi minik bir alev yaktı: “Sen tıfıl sözüne bakma, çocuk sözüne kanıp tezgâhı bozma,” dedi ve beni ince hamurdan sarılı muska börek halinde bıraktı gitti.

“Tamam usta,” dedim, huzura kavuşmuş ile teslim olmuş arası fakat hâlâ kendince mevcut bir yerden, “dilsizi mi oynayacağım?”

“Hayır,” dedi, “bizim dilimiz başka.”

Ne demekti? “Reca ederim hanımefendi” dili mi? “Şu an-

da toplantıda, daha sonra sizi geri arayabilir miyiz?” dili mi? “Kendi okulunu kendin yap, yapamıyorsan bari tebeşir al” dili mi? “Meselelerin takipçisiyiz” dili mi? Dana dili mi, sıgır dili mi?

“Ne gibi usta?” dedim, sipariş alırken öne uzayan, mesleğini benimsemiş garson edasıyla.

“Beden dili,” dedi.

“Hass...” dedim içimden, “üç kuruş akli olan biri bu adam ile damda sekeceğine, Dikilitaşlı Korhan Keten mi olur, Uzunzade İhsan Bey mi olur, kitapları çok satan, peşi korsanlı birini bulur, ‘Usta ben geldim’ der, otururdu.” Hatta söylentiye göre okuma-yazma bilmeyen fakat ne hikmetse kitapları koklayınca içindekileri birebir anlatan ve odunluktan fare geçti diye tüm odunları yıkayıp güneşte kuran Deli Zehra namlı kadın bir gün bu şahıslardan birinin kitabını koklamış, bütün hayatı değişmişti. Kadın koklama yeteneğini kaybetmiş, fakat okuma-yazmayı öğrenmişti.

Düşünmem gerekiyordu, çekilmek için müsaade istedim. “Şunu al,” dedi, “yanında bulunsun.” Verdiği defteri cebime attım. Sahile inip denize baktım. Her zamanki gibi akıyordu. Kalbime sordum.

“Gidelim mi, kalalım mı?”

“Kalıp ne yapacağız?” dedi, “bari zıplayalım da hareket olsun.”

“Fakat,” dedim, “sağı solu belirsiz görünüyor, ayrıca sen de biraz teşne ve kıvrak görünüyorsun.”

“Yine de ip üzerinde çakılı kalmaktan iyidir.”

“Tamam,” dedim, “rastgele.”

“Rastgele,” dedi kalbim.

Zıpladım, suları gölgeli sabah mavisi hoppa bir denizin yanı başında, dünyanın her yerine gidip gelen gemilerin ya-

naştığı bir rıhtımda, Stella Solaris adlı kuğunun kıcı dibinde belirdim. Bir şehir hatları vapuru ince bir martı bulutunu ve sabah güneşini arkalamış geliyordu. Kendimi ve çevreyi yokladım, başlangıç olarak fena değildi. Uzaktan bakan biri böyle resmedilmiş biri için, “Hikâye kahramanı olsa gerek” diye düşünürdü. İsabet olurdu.

Deniz biraz hırçın, bulutlar hareketli, rüzgâr sert olabilir, hatta hafifçe zorlayıp savurabilirdi. Herkesin kıcını kurtarmaya çalışarak sağa sola koşturduğu bir resimde, rüzgâra atmaca pozunda asılmış bir duruşla, çok daha vurucu bir ifadem olurdu. Belki daha sonra, hikâyenin filmi de yapılır, denizin ve rüzgârın sesi olaya katılır, her şey çok daha ham görünürdü. Sarışını beklemiş olmamın manası büyür, o yanıma gelip, “Hoş geldin, beş geldin, niye eli boş geldin” gibi bir şeyler söyler, ben de bir kahramanın belli belirsiz duyulabilecek sesiyle, uygun bir cevap verirdim.

Bu halimin resmi yakın plan olur, göz kenarlarım kırış kırış, uzaklara bakar, önümde uçsuz bucaksız bir ova, ovada dolana dolana akan bir nehir, başımda ak bir tolga belirirdi. Nehrin gümüş bir yılan gibi tıssssslayarak dolandığı ovayı, şahin bakışlarımla tarar, süvarilerimi yaz güneşinden koruyacak bir orman bulurdum. Gider, ağaç altına yayılır, çocuklar gibi şen olurduk.

Tolgamı ve ağırlıklarımı bırakır, sorumluluklarımı yanıma alır, ormanın kalbine yürürdüm. Ormanın kalbi, dövme bakırdan mamul çingirak sesleriyle beni derinliklerine çağırırdı. Giderdim. Sesin geldiği yönde, küçük bir açıklıkta, ışıklar gölgeler arasında genç bir kızın, koyun kuzu otlattığını görürdüm. Biraz sonra genç kız beni bir ağaca yaslanmış, dişlerim arasında bir papatya ile ona gülümser bir halde bulurdu.

“Korkma küçüğüm,” derdim, “korkma nazlı çiçeğim, orman kuytusunu, üzüm buğusu, ben adam yemem.”

“Biliyorum,” derdi kız.

Cevap beni şaşırttı. Yüksek ağaçların arasından şeffaf sütunlar gibi inen huzmeler içinde, sarışın bukleleri, küçük delişmen goncaları ve kendini sakınmayan rahat davranışlarını dikkatimi çekerdi. Yanıma davet ederdim, gelirdi. Havadan sudan konuşurduk. Konu biterdi. Gözlerinin derininde bir telaş görürdüm. Nedenini sorardım.

“Her şeyin bir bedeli var,” derdi, “güzelliğimin de.”

Karların eriyip nehirlerin coştığı günlerden bu yana, haftalardır at sırtında dibi ve ruhu kösele kıvamına gelmiş biri olarak, genç kızın saçlarındaki ışık ile yumuşar, “Çoban kızı, çoban kızı, anan var mıdır?” şarkısını söylerdim. Kız, “Ne anam var ne de babam, ben bir öksüzüm” dizesi ile eşlik ederdi. Her şey çok hızlı gelişir, birbirimize eşlik ederdik. Öyle ki bir ara, “Bu şarkıyı geçenlerde de söylemiştik,” derdi. Kiminle söylediğini sorardım goncalarını koklarken.

“Geçen hafta bir birlik daha geçti,” derdi.

Gözlerimdeki perde-i gafleti yırtar atar, savaşçılarımı ve sorumluluklarımı hatırlayarak geri dönerdim. Yüzümdeki ifadeyi gören seyisim, derhal atımı eğerlerdi. Ak tolgamın tüyleri rüzgârla yarışır halde, şimşek hızıyla geldiğimi gören savaşçılarım, çekirgeler gibi sıçrayarak at binerlerdi. Ortalık toz duman olur, bulutun içinden atım, silüetim ve naram ile çıkardım: “İleri!”

Kimse de “Niye?” veya “Nasıl?” diye sormazdı. Sorulmazdı. Bu kuvvette bir hareketin durmaya düşünmeye vakti ol-

mazdı. Onun, düşünceye değil, hareket halinde olmanın bizi kendisine ihtiyacı vardı. Mesele buydu ve bu böyleydi.

Durgun mavi gökte asılı martılardan biri, omzuma krem rengi bir emanet bıraktı. Ustanın şakası olduğunu düşündüm. Belki de küçük tesadüfler ile, hafif bir hikâye olarak başlayacaktık. Sonra olaylar tırmanacaktı. Sade görünüm-lü biri olarak sokak aralarında belirecek ve gündelik teferuatlar arasında dolaşacaktım. Olaylar beni mecburen kahraman rolüne itecekti. Belki de liman gecelerinin en müstesna ve mutena mekânını açacaktım. Ortadoğu ve balkanların en güzel ve harap kadını, maestro tarafından, “Ve şimdi huzurlarınızda, sahnelerimizin hanımefendi ışığı Yıldız hanım!” olarak takdim edilecekti. Orkestra bir tangoya başlayacak, nağmeler mekânı dolduracaktı. Biz, dışarıda yağmur yağıyormuş da, ıslak pencere camları ardından şehri yarı bulanık görüyormuşuz ve “Acaba burası Paris mi yoksa İstanbul muymuş?” halet-i ruhiyesi içinde su yutarken, liman gecelerinin puslu dolunayı şantöz Yıldız sahnemize inecekti:

Mazi kalbimde bir yaradır, aşkım bahtımdan karadır.

Ruhlarımız, balkonda asılı ve kurumak üzere iken yaz yağmuruna yakalanmış havlular gibi şişip ağırlaşacaktı. Boku yiyecektik. Ben, bir nevi kapatmam olan kadına, sahneye her çıkışında bir kere daha tav olacak, fakat mekân sahibi olmanın mesuliyeti ve gece âleminin doğuştan puşt olması nedeniyle, sakın ve ağır adam resmi verecektim.

İçimden, “Ah” diyecektim, “götü duvara dayama mecburiyeti olmasa, uğruna tabut çivisi sigaraları günde dört pake-te çıkardığım, şu gölgeli mehtap yüzlü kadınla, alıp başımı-zı kışların ve çakalların uğramadığı başka bir şehre gitsek, gidip bahçesi palmyeli, pencereleri ahşap kepenkli bir evin verandasında ayaklarımızı uzatsak, ben közde patlıcanlı, el-

ma sirkeli salatalar yapsam, beyaz peynire zeytinyağları, yaban kekikleri, pul kırmızı biberler eksem, akşamları birlikte iki duble içerken, Yıldızlı Semalardaki Haşmet'i söylesem..."

Bu esnada birinci ve ikinci kaptan olmak üzere iki denizci pat diye kapıdan içeri düşecekti. İkinci kaptan duruma uyup atmosfere karışırken, diğeri bara tüneyecek ve sigara yakış biçiminden, pezevengin ömrü boyunca Hampri Bogart seyretmiş, bir nevi esas oğlan eğitimi almış olduğunu anlayarak huylanacaktım.

Netekim herif, Yıldız'ı görünce, "İşte hüzünlü ve güzel bir kadın, gelmişken kurtarım" bakışı ile bakacaktı. Ve buna hakkı olduğu düşüncesi ile işe asılacak Yıldız da, arkasında rüzgârlı, köpüklü, mavi deniz fonu ile tıraş losyonu gibi duran herife tav olacaktı.

Ben, sosyal ve ekonomik şartların zaruri bir neticesi ve sert durumların pis herifi olarak, kadını uğruna her şeyden vazgeçecek kadar sevmeme rağmen, kaptan üniformam olmadığı ve karanlık işlere bulaştığım için kelek durumuna düşecektim. Yıldız'a dair hislerimin esamesi okunmayacak, itiraz hakkımı kullandığımda, bu ibneden bir de mariz yiyecektim. Kadın elimden kayıp gidecek ve ikili, hesapta mutlu son olmuş gibi liman boyunca yürüyerek uzaklaşacaklardı.

Sonra bir gün Yıldız, "Gemide yaşayamam" diyecek, bir ev tutmak durumunda kalacaklar, aralarında şöyle bir konuşma geçecekti.

Kaptan:

"Hangi semtte oturalım sevgilim?"

Yıldız:

"Bilmem ki acaba İstanbul'u terk mi etsek?"

Kaptan:

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

“Nasıl istersen ruhum. İstersen İzmir’e yerleşebiliriz.”

Yerleşeceklerdi. Karşıyaka’da bahçe içinde, ahşap kepenkli, palmyeli müstakil bir ev tutacaklardı. Pezevenk, akşamları verandada bin bir çeşit Ege otları ile harikulade masalar donatacak, tek buzlu iki kadeh rakıdan sonra, *Mani oluyor halimi takriri hicabım* şarkısına girip, yıldızları fethetmeye devam edecekti.

Birkaç ay sonra, Kaptan’ın çalıştığı firmanın bir bankadan trilyonlar hortumladığı anlaşılacak, gemilere el konacaktı. Hortumbanklar, verirken hızlı, geri alırken ağır olduğundan, gemiler limanda aylarca müsadere edilecek, bir süre bekledikten sonra başka bir gemi işi arayan, bulamayan ve giderek ruhu kararan Kaptan arıza çıkarmaya başlayarak, sabahtan akşama kadar, kaderi, arkası horozlu aynalar gibi kış cebinde taşıyan Korto Maltez adında bir denizcinin hikâyeleri arasında kaybolacaktı.

Önce sofrayı düzeni bozulacak, sonra adam, *Titrerim mücrim gibi baktıkça istikbalime* şarkısına kilitlenip, yıldızların ve komşuların ruhunu tırmalayacaktı. Yıldız, durumu toparlamaya çalışarak, “Yuvamızın mutluluğu için çalışmaya hazırım,” diyecek, nedense elinden başka iş gelmediği için, bir yaz gecesi İzmir Fuarı’nda, gelin terliği pembesi ve ispiro mavisi renklerde, kanat çırpıp neon leyleğe bakan bir sahnede tango söylemeye başlayacaktı.

Ne Yıldız ne de Kaptan, mekânın bana ait olduğunu ve fuar müşterisinin tangoya sıcak bakmadığını, müşteri rolündeki şahısların tarafımdan tutulmuş figürasyon olduğunu bilecekti.

Akışı sevmiştim. Hikâye benden giderken bile bana geliyordu.

Kuş bokunu sildim. Hikâye içinde bir manası olsa bile bu kadar manidar hallere gerek yoktu. Biraz ileride, kıyıda, ley-lekvari, ince uzun, gözlüklü, genç bir adam elleri cebinde denize bakıyordu. “Yeni mezun, işsiz ve manitasız biri” olduğunu düşündüm. Belki de manitası olmadığı için denize bakmaya vakit buluyor olabilirdi. Belki de cevapsız sorular sahibi biri idi. Elimi cebime atıp paketten sigara çıkarttım. Ateşim yoktu.

“Birader,” dedim, “çakmak, gaz ocağı gibi bir şey bulunur mu?”

“Sigara kullanmam,” dedi genç.

Bir terslik vardı. Kuş bokundan sonra, sigarasını yakamayan bir hikâye kahramanı bana uymazdı.

Sarışınımı düşünmeyi tercih ettim. Belki de yaklaşan vapurdan inecek, bir sürü kazmanın arasından süzülerek geçecek, kazmaların baş üstü düşünce balonlarında, “Acaba hangi ayı yiyor bu lokumu?” yazısı okunacaktı. Sarışın aralarından sıyrılıp yanı başımda bitecek ve “Ne zaman geldin? Neden, niçin geldin?” şeklinde sorular tevcih edecekti. Ben de daha havalı olur diye, bir şeyler ile karşılaşacağım hissinden dem vuracaktım.

“Tesadüflerle sürüklenen bir hayattan kurtulmak için tesadüf arayışı,” dedi, biraz ilerimde dikilen genç.

“Birader,” dedim, “benimle mi konuşuyorsun?”

“Genellikle durumlarla konuşurum, şahıslarla değil,” dedi, ince uzun yaratık, “ayrıca sesli düşünüyordunuz.”

Herifi şöyle bir süzerek tarttım. “Şimdi bu leyleği ufalsam,” dedim içimden, “hikâyenin gidişini olumsuz etkileyebilirim.” Hakikaten buna bir çaksam, gidip kafayı kaldırım kenarına vurabilirdi. Kafa karpuz gibi yarılr, küçük kızıl bir gölcük oluşur, göle ay vurur, sarışın çıkar gelir, herifi bir tür

kırmızılık halinde boylu boyunca yerde yatarken görür, “Bu ne?” diyebilirdi, “Kim bu serilmiş yerde yatan kırmızı şahıs?”

“Posta arabası ezdi,” diyemezdik, resim uymazdı. “Onun adı kırmızı,” diyemezdik, dedikodu olur, yanlış anlaşılırdık. “Hikâyenin manevi şahsiyetini taşıyır, tebliğ ve ilga vaziyeti vardı, gerekeni yaptık,” diyebilirdik. Sarışın, “Ne diyor bu Allahın ayısı?” bakışıyla bakabilirdi.

O bakış artık aramızda herhangi bir durum olamayacağını, onun maddi değerler dünyasında yaşayan bir ailenin kızı, benim ise ulvi değerlere sahip bir delikanlı olduğumu, adeta itiraf ederek, aramızda duvar örebilirdi. Duvarda bir kertenkele, “Nedir, mesele nedir?” bakışıyla bakar, yapıştığı duvarın ardından şen kahkahalar yükselirdi. Elini istemeden kana bulamış ve sarışını tarafından yanlış anlaşılmış bir delikanlı olarak bana, şehrin bağırsaklarına ve gecenin kalbine doğru, meçhule giden gemi edasıyla kürek çekerek arazi olmaktan başka bir yol kalmayabilirdi.

Böylece, hikâyeye bir kaçak olarak başlamak durumunda kalabilirdim. Şartlar beni sevgilisini kaybetmiş ve ona bir daha kavuşabilmesi imkânsız biri olarak mecburen kahraman olmaya iter ve duruma uygun bir halet-i ruhiye verebilirdi: kaybedecek hiçbir şeyi olmayan, korkusuz, yüreği boş bir adam...

Gece olup da, gecenin olabilirlikler, neon ışıklar, yağmur-la ıslanan kaldırımlarda şemsiyelerine sarınmış, ince topuk sesleri bırakarak güzergâhlarına giden sarışın kadınlar kokusu ve zengin gösterecek ise, “yine elimizde kaldı” kokusu; yedi tül dansı ile şehri sarıp sarmalarken, zifiri karanlık bir odada, oturduğum koltukta, nafile gam ile ağyar elemi çeken bir çift göz, kırık bir kalbin kızılığıyla ışıldayabilirdi.

Ayağa kalktığımda bütün âlem durulup, topukları yan basık pabuçlarım ve gölgem, “Savulun Deccal geliyor,” edasıyla sokaklara düştüğünde, namım şehrin iç organlarına dağılabilir, Bizans çıkmazları bile açılıp, çift şerit yol verebilirdi.

Hesapsız cesaretim, ölüme susamışlığım, amansız kan içiciliğim, uzakları delen efsunlu bakışlarım ile bir efsane olabilirdim. Gündüzleri sokak aralarında, küçük bir çocuğun elini tutarak yürüyebilen kör maniciler, hançerelerinin mamut kemikleri çağı, çanak çömlek çağı, kuş dili bilen padişahlar çağı, sert ve nemrut bir tanrıyla konuşurken tırsıp elindeki tabletlerden birkaçını düşüren peygamber çağı kadar eski bir yerlerinden çıkardıkları feryat figanlar ile, hikâyemi “Feriştah ile Sarışın’ın Hikâyesi” adı altında, yaprak yaprak şehir halkına satıyor olabilirlerdi.

Onu tarif edilemez bir biçimde sevdiğimi, tarif edilemediği için nasıl sevdiğimin anlaşılamadığını, anlaşılamamış bir şeyin arkasında ifadesiz dikilip duran silüetimin benzer biçimde dikilebilen bir odunu bile anlamlı kılabilme yeteneğini, âlemin yetenekli odunlara olan zaafını ve belki de bu nedenle aslen intihari bir gidiş olarak yola çıkmış iken, gerçeğin ta kendisi ve hatta bizatihi hakikat olarak dönüp geldiğimi...

Neticede ben, sarışını tarafından yanlış anlaşılmış ve durumunu düzeltmektense daha da ağırlaştırmayı tercih eden tip-te, enerjik ve cevval biri olabilir, bu cevvaliyetle, şehri namussuz uğursuzlardan temizleyebilir, bu kadar geniş bir operasyonda, doğal olarak arada telef olanların leşleri üzerinde, fethedilmiş bir burca bayrak dikercesine, göğsümü en şık ölümlere açabilirdim. Bu esnada sarışınım, San Fran-

sisko polis otolarının alları morları ve üçün biri seviyesinde maaş alan emniyet müdür muavini bir kazmanın kolları arasında teskin edilirken, gözyaşlarına boğulmuş, hıçkırıklar içinde belirirdi. Ben, yeryüzünün gelmiş geçmiş en şahane gülümsemesi ile ona bakarken, uzakta bir yerde, kime ait olduğunu bilmediğim, *Biraz kül biraz duman o benim işte* şarkısı, “Beni sevdiğin zaman o benim işte” cümlesi ile nihayet bulabilirdi.

Arkamdan “Lancelot Sendromu” diyebilirlerdi. Dönüp “Kim ulan o?” dediğimde, “Bir nevi Keşanlı Ali, abi”, cevabı gelirdi. İçimde bir his, birilerinin yanmak üzere olan bir kazı çevirdiğini söylerdi. Üstünde durmazdım. Şu an için sözlerin bana bir tesiri olmazdı. Sözlerin yetişmediği cennet mekân bir boyutta, ince belli kallavi bardaklarda Erzurumlu kardaşlarımın “Sanki beni dürtirler,” dedikleri kıvamda, cehennem kızılı kıtlama çaylar içiyor olabilirdim. Başımın üstünde Kanabis marka bir zafer tacı, konmak ya da konmamak mesafesinde ışıldıyor olabilirdi.

Şehir hatları vapuru böğürdü, uyandım. Derin taktik düşünceleri bir kenara bırakıp, biraz sohbet olsun diye, biraz da mizacıma verdiği bir halden diğer hale göz kırpma hızında geçme yeteneğim ile, limanda kıpırdayan kuğunun kıcına bakarak, “Gemi gidiyor,” dedim.

“Hayır,” dedi bana ait bir hikâyede yanı başımda bulduğum ve varlığının kıyak mı kelek mi olduğuna karar veremediğim şahıs: “Gitmeye hazırlanıyor, ikisi farklı şeylerdir.”

Hal ve gidişatına bakılırsa, cümlelere, kelimelere, ses tonuna, satır aralarına, bakış kırıntılarına, kaş oynayışına, burun kanadı titreyişine, velhasıl hareket eden, etmiyorsa da

edecekmiş izlenimini veren her tür ayrıntıya takılan, takıldığı un ufak eden biriydi.

“Ayrıca,” dedi, “buradan bakışla gidiyor olan, gittiği yerden bakışla geliyor olabilir.”

“Tamam koçum,” dedim içimden, “istiyorsan oynayalım.” Sohbate küçük dokunuşlarla katkıda bulundum ve konu, akışkan bir kıvam aldı:

“Gidiyorken gelebilmek ya da geliyorken gidebilmek gibi aynı anda iki zıt yönü olabilen tek bir eylemi ifade için yeni kelimeler gerekebilir. ‘Gitse de kodum gitmese de’ türü ifadeler, rüzgârların önünde kuru yaprak misali yaşayan birini esintisiz anların ağırlığına karşı koruyor olsa da, aranan kelimeyi bulmak da bir işe yaramayabilir. Belki de Stella’nın gerçeği, bir yerden bir yere gitmektir. Aranan kelime bu gerçekliğin içinde yatıyor olabilir. Stella’nın gerçeğine komak diye bir şeyin mümkün olacağını sanmam. Stella giderken gerçeğini de beraber götürüyor olabilir. Bu sadece bir gemi adıdır ve söylenen şey, kaptan ile belki, hatta piyanist ile büyük ihtimalle, fakat gemi ile biraz zor olabilir ve belki de...”

“Senden hikâye kahramanı olmaz oğlum,” dedim içimden, “senin yaradılışın eksik.”

O burgu tekniği ile kuyu açarken, gemi gözden kayboluyordu. Durumun bana taktik bir üstünlük sağladığını hissettim.

“Boşver Hurşit,” dedim, “Stella çoktan gitti... Baksana, kızı bile görünmüyor.”

Son sözü söylemiş olmanın tadını bozmamak ve bu kazmadan gelebilecek yeni bir yarma hareketine muhatap kalmamak için, ustanın dam başında verdiği defteri çıkarıp

“Meşgulüm, ne halin varsa gör,” havasında karıştırdım. Defterin ilk sayfasının sağ alt köşesine, “Yolcunun Not Defteri” başlığı yazılmıştı.

“Benim adım Hurşit değil,” dedi, “genellikle Kılıkırkyaran olarak anılırım.”

Dilimin ucuna pis bir tat geldi. Sanki defterde çok anlamlı bir şey okumuşum da anlam çarpmış, derin bir mana âleminde çakılı kalmış gibi dikiliyordum. İşaret parmağım defter yaprakları arasında öylece duruyor, altında ustanın çalışma notları olduğunu sandığım satırları görüyordum:

“Geminin hareketlerini personel, personelin hayatını gemi kurguluyor. Fakat yolcu her iki kurgunun da dışında. Acaba birileri onu kurmadan kendini kurabilen tek yaratık yolcu mudur? Ve yolcuyu yola kuran ya da yolda kuran var mıdır?”

Bir kere daha okudum, ikinciye yarım bıraktım ve “İşin zor usta,” dedim içimden, “seninle yola çıkmak da hangi akla hizmet ise?”

“İşim zor,” dedi usta kendi kendine.

“Ne gibi,” dedi kedi.

Usta ufuk çizgisini işaret etti.

“Ne görüyorsun?”

“Hiçbir şey,” dedi kedi.

Usta ateşböceklerini saldı. Böcekler ufuk çizgisinin üstüne gece vakti bir ada, adaya sahil, sahile liman, limana tekne, kıyıya yol, yola kaldırımlar, evler, binalar, dükkânlar, hanlar, hangarlar çizdiler. Adanın üstüne ay ışığı, tepelere giden yollar çizdiler. Yollardan birini uzun çizdiler. Uzun yolun ucuna iki-üç hanesinde ışık olan karanlık bir köy çizdi-

ler. Işıklardan birine pencere, pencerenin içine perde ve sedir, sedirin ardına beyaz badanalı duvar, duvara ahşap çerçeveli fotoğraf, fotoğrafta bir adam, adama bir yüz çizdiler.

“Çömezın yüzüne benziyor,” dedi kedi.

“Farkında değilim,” dedi usta,

“Peki daha sonra,” dedi kedi.

“Hiçbir şey,” dedi usta.

“Bunun hikâye ile ne ilgisi var?” dedi kedi.

“Ne hikâyesi?” dedi usta.

Sustu, bir şey söylemedi kedi.

Bütün samimiyetim ve mevcudiyetimle bir sarışın beklerken, bana garip bir adam vermişlerdi. Canım sıkılmak üzereydi. Defteri kapattım, döndüm. Bir şey söylemeliydim.

“Size söylendiğini sanıyordum,” dedi, “yani asistanınız olacağımı...”

Söyleyecek sözüm olmasa da sözün ağzımdan alınmasından hoşlanmazdım. Rızam olmadan yanıma birinin dikilmesinden de hoşlanmazdım. Vakit kazanmak için, konuyu değiştirdim ve mendirek açıklarına dizilmiş balıkçı kayıklarının, bir inip bir çıkan hallerine dair bir şeyler uydurdum. İyi olmadı.

Tümüyle kendiliğinden, dilimin ucuna geldiği şekli ile Hurşit adını verdiğim şahıs, geminin arkada bıraktığı, kayıkları sallayan dümen suyundan üç dilimli pervaneye, oradan fi tarihinde dağ zirvelerinde yaşamış, uçkuru düşük tanrılar devrine, o devirlerde suyun öte yakasından bu tarafa kaçmış Güzel Eleni adlı kadına, kadını geri almak için peşinden gelen adamlara, bu kıllı, sakallı, deri sandaletli, bilmem ne’li, yorgun, terli heriflerin, kalkanları üzerine işledikleri üç dilimli dairevi işarete, bu işaretin dört dilimlisinin Asya deni-

len kıtada adına dev tapınaklar ve heykeller yapılmış merhum ve muhterem bir zatin ayak başparmak izinde görül-
düğüne; her bir dilimin hava, toprak, ateş, su adlı hikâye
kahramanlarını işaret ettiğine; haritada duruşu kısrak başı-
na benzeyen bir ülkenin insanların güneşin doğduğu yöne
bakan evler yapıp, evlerin alınlarına bu şeklin on iki dilim-
lisini nakşedip, on iki kahraman, on iki yıldız, on iki ay, on
iki havari, on iki imam diye tanımlamaktansa, hepsini bir-
den tek bir kahraman yapıp sonra da ona “kambur feleğin
çarkı” adını vermelerine; feleğin çemberinin çapma ve için-
den nasıl geçileceği söylentilerine dair atıp tutacak, oradan
geçişle; önceleri badanacı iken sonra orduya giren ve onbaşı
olduğu gün kendine bir feltmareşal üniforması diken, hızı-
nı alamayıp, birtakım flama ve bayrakların üzerine uçları kı-
rık dört dilimli kambur felek çarkı işleyerek, “Bu kadar fla-
ma ve bayrağı asacak yerler gerekir” düşüncesiyle evden çı-
kıp arkasında zırhlı tugaylar ile dünyayı dolaşan bir adama
gececekti.

Daha önce ansiklopedi dağıtım işinde çalıştığını düşün-
düm. Dağıtamadıkları elinde kalmış, o da bir gün oturup ne
var ne yok bi bakım diye birinci cildi açmış... Sonra cilt bu-
nun bir tarafına kaçmış... Annesi, “Aman oğlum elden gidi-
yor!” diyerek yatırlara adak üstüne adak, Göbekçi Baba’ya
bin beş yüz göbek adamış. Yaşlı bir hatun olduğu için göbek
işini ücreti mukabilinde birine ihale etmiş... İhaleyi alan şa-
hıs fetbazın teki olduğu için göbek sayısını eksik ve üstelik
göbek yönünü ters tutmuş. Bu da böyle biri olmuş... Gökten
üç ağır elma düşmüş, hiç şansı kalmamış.

Teferruatsever bir şahıs olarak Hurşit, Alman Harbi za-
manlarında bıyığı bu memlekette de moda olmuş zırhlı tu-
gaylı bodik herif konusunu bırakıp, heves kuşları gibi dö-
nüp duran üç dilimli vantilatörlere ve bu nesnelerin film-

lerde atmosfer kurucu eleman olarak kullanılmaları üzerine yuvarlandı gitti.

Böyle bir adamdan bana ne fayda olabilirdi? Esintili mizacı durumun iyi yönlerine bakmamı tavsiye etti. Belki bir takım angaryaları yükleyebilirdim. Taşıyabilir miydi? Önce biraz deşmek ve derinliklerini ölçmekle işe başlayabilirdim.

“Evlat,” dedim, “seni bana niye verdiler bilmiyorum ama bir kahramana yardımcı olunamaz. Ancak yardımcısı olunabilir. Esasen yardımcıya da ihtiyacı yoktur. O gerek görürse, birini yanına alır. Fakat bu yolculukta muhtemelen sert şartlar ile yüz yüze kalacağız. Bu şartlara intibak edebilecek misin?”

Çocuğu kırmak istemiyordum. Sorumluluğuma verilmişti. Sorumluluk, bir kahramanın temel karakter özelliklerinden biriydi. Fakat, yumuşakayak beyzade görüntüsü hoşuma gitmiyordu. Şehirde belirli bir muhitim vardı ve böyle biri ile dolaşmam hoş karşılanmayabilirdi.

“Ne gibi?” dedi Hurşit.

“Bilinemez,” dedim. “Her an her şey olabilir. Kim bilebilir? Her an, her şeyin bilindiği bir durumda nasıl kahraman olunabilir?”

Rüzgâr esti. Liman, sarışın koktu. Kokuyu takip ederek bakındım ve karşı kaldırımda salman ışığı gördüm. “İşte işaret,” dedim, dilimin ucu ile köpek dişimin sivrilğine dokunarak.

Teni, mavi filizli kaynak sularından yapılmış, suyun dibine yıldız düşmüş, ışığı tenine vurmuş, eskilerin “İlah mı yoksa nükleer silah mı?” dedikleri türden bir Slav ceylanıydı. Sütun ile tanrıça karışımı bir halde, karşı kaldırımda fû-

tursuz salınıyordu. “Eyvallah usta,” dedim içimden. Zıpladım, ilahenin burnu dibinde belirdim, bir kahramanın kendine güveni ve tabiiliği ile, “Hoş geldiniz Nataşa Katerina,” dedim “bendeniz...”

Kadın, orada ben ya da bir başkası yokmuş ya da başca-
vuş beygirini gezdiriyormuş gibi, servi dalı şeklinde cadde-
ye uzanıp “Taxi” diyecek ve sırrolup yerine boşluk bırak-
caktı. Ben, çivi yazısı dilinde “Bok gibi kaldı” anlamına ge-
len durumu lehime çevirmek için aniden beliren bir fikre
sarılarak, “Şimdi bu hanım,” dedim kendi kendime, “şu ge-
mi örneğinde olduğu gibi bizim için gidiyor olan ise, gittiği
yer için geliyor olabilir. Bu durumda gittiği yere gidip ora-
da bekleyebiliriz.”

“Gidelim,” dedi kalbim.

Böyle bir kararın, kendi başına davranabilen kahraman
için uygun olup olmadığını düşündüm.

“Hadi!” dedi kalbim.

“Bi dakika...” dedim, “dolduruşa getirme, hazzetmem.”

Hurşit beni dikkatle izliyordu.

“Ne var evlat, mesele nedir?” dedim Hurşit’e.

“Bakışlarınız,” dedi, “çizgi film kahramanına benziyordu
az önce.”

“Ne gibi?”

Sabahtan akşama kadar çölde koşup duran, sinir bir kuşu
yakalamak için, el emeği göz nuru tuzaklar kuran, kurduğu
tuzaklar nedense hep de kendi üstüne kapanırken bir an du-
rup, televizyon seyircisinin gözleri içine, “Nedir, mesele ne-
dir?” bakışıyla bakan bir çöl çakalından söz etti.

“Eee,” dedim “kahraman nerede?”

“Çakal,” dedi, “burada kahraman olan çakal.”

Ben ve çöl çakalı... Bu ikisinin bir arada anılması imkânsızdı. Belki hikâye gereği yolum çölden geçer, yolda bahtsız bir Arap'ı bir kutup ayısı ile sarmaş dolaş Şad Araban fasıl terennüm ederken görebilir, Mecnun adlı birinin işlettiği benzin istasyonu-motel-restoran kılıklı bir yerde konaklar, akşam yemeğimi *Leyla'nın Yeri*'nde yiyebilirdim. Fakat bir çakal ile karşılaşmam asla mümkün değildi. Çöl sıcağı bana göre değildi. Bir kahramanın terleyen biri olabileceğine ve küçük yaratıkların tedirginliği ile bakabileceğine inanmazdım. Böyle bir şey olabilir miydi? Görülmüş, duyulmuş şey miydi?

Kendimi ve temel hasletlerimi tanıyışimdaki netliği, kesafeti hissettim ve kendimi iyi hissettim. İçgüdülerim güçlüydü. Belli ki birtakım yetenekler ile tecehhüz edilmiştim. Hissettim. Bu böyle kabul edilmeli ve yaşanmalıydı. Ve nasıl yaşanılıyor ise öyle kabul edilmeliydi. Bu berraklıkta bir hissiyatın durup mevcudiyet vesaire üzerine düşünmeye vakti olamazdı. Mesele buydu, bu böyleydi. Derinden hissettim. His gitti, rahat ettim.

Şimdi karar vermem gereken husus, karşımdaki tipin benim için ne anlamı olduğu idi. Saf mıydı? Kerizi mi oynuyordu? Yoksa bilmediğim üçüncü bir şey mi vardı? Onu harcamalı mıydım yoksa ondan alabileceğim bir şey var mıydı?

“Diyalogda fayda var,” dedi esintili mizacım.

“Vakit kaybı,” dedi kalbim.

“Emin misin?” dedim.

“Gönder gitsin.”

“Evlat,” dedim anlayışlı, sakın, güngörmüş adam sesiyle, “iyi bir çocuğa benziyorsun. Abi de, fikrimi sor, didikle-

yip didikleyp kıcına soru yumakları astığın hususları sana izah edeyim.”

Yapabilirdim. “Biz gidip her tarafı aldık fakat padişahların Hristiyan karıları ve bazı ibne sultanlar yüzünden maçı ikinci yarıda verdik,” gibisinden gayet anlaşılır cümlelerle izah edebilirdim. Ayrıca Eleni denilen kadının tır şoförü kocasını ekip klarnet şeytanı Karabigalı Faris’e kaçıp geldiğini, tırcının da arkadaşlarını toplayıp Karabiga ve çevresini bastığını, Ermeni kralı dahil herkes karınca karınca Faris’e destek çıkmışken, Muğla Karyalılarının “Rakıya yeni buz attık” bahanesiyle kışlarını kaldırmadıklarını, ayrıca o Buda denilen arkadaşın...

Bunlar uzun işlerdi. “Ben asistansız çalışırım,” dedim sesi-me esirgeyici abi samimiyeti vererek, “hadi meşgul etme canım kardeşim.” Daha ağır bir duruma sebebiyet vermemek için, ellerim kıcımda yürüyerek uzaklaştım.

Mağaza vitrinlerini, binaları, Süryani kilisesini geçtim. Belki de kendi başına davranabilen birinin adımlarıyla yürüyordum. Fakat nereye gidiyordum? Bir köşede durup sağa sola baktım. Güneş, bir pencereden kırılarak yansıyor, önünde dikildiğim binanın pencere pervazında, yaprak motifleri arasında yer alan taştan mamul bir yüzü parlatıyordu. Parlak taş yüz, mahzun ve melankolik bir boyun duruşu üzerinde, kadınsı çizgili, genç irisi bir delikanlı yüzüydü. Bir kat üstteki pencerelerin kenarında sağlı sollu, kanatlı ve donsuz iki velet melek yer alıyordu. Etrafta yoğun işaret kokusu vardı. Belli ki ağır bir hikâye ile karşı karşıyaydım.

“Mesele nedir?” dedi taş yüz.

“Ah,” dedim, “konuşuyorsunuz!”

“Mesele nedir?” dedi yine taş yüz.

Aynı ses tonu ile sorulmuş bir sorunun, ikinci söylenişte ikna edici olduğunu sezdim.

“Siz de hikâye kahramanı mısınız?” dedim zor durumları kurtaran türden bir zekâ örneği ile.

“Sanmam.”

“Fakat olmalısınız; her duruşun ve bakışın bir hikâyesi vardır.”

“Sen kimsin?”

“Kendi başına davranabilen kahraman.”

“Hikâyen ne?”

Bir Taşkafa için fazlaca zeki soruydu. Soruya verecek cevabım yoktu. Sarışınım yoktu, hikâyem yoktu. Liman çevresinde, aşksız ve anlamsız, sap gibi dolaşıyordum.

“Siz de hikâye kahramanı mısınız?” dedim ikinci söyleyişin ikna ediciliğinden medet umarak.

“Bilmem,” dedi, “benim ne hikâyem olabilir?”

Kural işlemiş, konunun seyri değişmişti. Aralıktan hızla daldım:

“Fakat,” dedim, “şüphesiz bir ustanız vardır.”

“Evet.”

“Eee,” dedim, “bir ustanız varsa hikâyeniz de vardır. Bu ikisi bir bütündür.”

“Aradığınız hikâye,” dedi, “bana mı ait, ustama mı? Yoksa ikimizin birlikteliğine mi?”

“Anlayamazsın Taşkafa,” dedim içimden. Soru soran ben-
dim, akışı değiştirmenin ne gereği vardı? Sorduğu soru daha
derin bir meseleyi hatırlatıyor, canımı sıkıyordu. Benim için
iki husus eksikti, sarışınım ve hikâyem. Belki de bu ikisi, iki
aynı şey olmayıp, biri diğeri idi. Olabilir miydi? Eğer böyle ise
sarışını aramak beni hikâyeme götürecekti. Ya da tam tersi.
Sorular birikiyordu. Yapılması gerekeni yapıp dama zıpladım.

“Hareketi daima sevmişimdir,” dedi kalbim.

Damlar boştu. Ne kedi, ne usta, ne de komşu damların evden kaçkın adamları... Etrafta kimse yoktu. Aklımın yarısı Taşkafa'da, çaresiz bekleyecektim. Belki de ben burada beklerken, hikâye aşağıda bir yerlerde, kendi kendine akacaktı. Limandan ayrıldıktan hemen sonra sarışınım gelecek, beni göremeyince Hurşit'e soracaktı. Tabiatıyla aralarında bir muhabbet doğacak; sonra Hurşit, Dolmabahçe saat kulesi bahçesinde çay içmeyi teklif edecekti. Sarışınım, Hurşit'i hakkımda bir şeyler bilen biri olarak, bir nevi aile üyesi kabul edecek ve "olur" diyecekti. Gidip Boğaza bakan masalardan birine oturacaklardı. Benimki limonlu çay içmek isterken, çok bilmiş Hurşit bir fincan kahve fikrini ortaya atacaktı. Kahveler içilecek, Hurşit fal için fincan kapatacaktı. Kız da bu hıyara uyacak, akıp giden Boğaz'a karşı, tabaklarına kapanmış iki fincan, mermer masanın üstünde soğuyacaktı. Söz dönüp dolaşıp bana, kahramanlığıma ve kendi başına davranabilme isteğime geldiğinde, sarışınım bunun nasıl olacağını soracaktı.

"Bilmiyorum" diyecekti Hurşit, "Ulaşılması zor biri. Bu yönden bakılırsa zaten kendi başına davranan biri."

"Yanılıyorsunuz," diyecekti sarışınım, "bu saydığınız özellikler, 'Kahraman Yalnızdır ve Öyle Olmak Mecburiyetindedir' prensibi ile ilgili. Fakat prensibin yorumuna bakarsanız, orada her an, dostları, sevdikleri, hatta tüm insanlık için, kısacası kahramanlık şuuru ile çarpan bir yürek görürsünüz."

Aşağılık herif, susup kalacaktı. Bu her boka maydanoz, pabuç dilli çokbilmişin ağzına sözü tıkamış olması, sarışınıma olan tutkumu derinleştirecekti. Fakat susması mümkün olmayan Hurşit, fal faslına geçerek, üç kadından söz edecekti:

“Birinci kadın,” diyecekti, “bilmem kaçınıcı yüzyıl frenk kalyonlarından birinin pruvasında, ahşaptan oyulmuş, vakur, güçlü, kendinden emin. Derin bir gücü, inci kolye rahatlığı ile taşıyor. İkinci kadının sırtı çıplak. Sırtının çizgisi aşağılara inerken hafif bükülüyor. Saçları ensesinde topuz. Yüzü görünmüyor, bedeni Asyalı, teni muhteşem. Yaz ikindisinde ince esintilerle titreyen bir tül perdenin ardında. Cinselliğini, saçındaki topuzu taşır gibi taşıyor. Üçüncü, bir kız çocuğu... Su kenarında bir taş üzerine oturmuş, ayaklarını suya, akışa bırakmış, su ile oynuyor. Eteklerini diz kapaklarına çekmiş ve akan zaman ile oynuyor. An'ı, dizlerindeki eteklik gibi taşıyor.”

Sarışınım, bana meftun bir kadın olarak, karakteri ile zerre kadar ilintisiz bu kadın halleri çeşitliliğine şüphesiz ilgi duyacak ve namussuz herif, ilginin aralığından su gibi sızacaktı.

Sessiz sedasız kükredim. Tıfıl şeytan geldi.

“Atla taksiye git, ikisini bas, kıza bir şans ver, oğlanı saat kulesine as, sonrasını biliyorsun,” dedi.

“Sen git de ablan gelsin,” dedim. Abla gelmedi.

Esintili mizacım, düşüncelerimin bir kahraman için son derece tabii tahayyüller olabileceğini, gerginliğe mahal olmadığı fikrini verdi. Reddetmedim. Sokaktan, patates soğancı deyyusun teki, cızırtılı bir ses yükselticisi ile böğürerek geçti. Sanki hayatımızın onsuz olunamaz sesiymiş ve o ne dediği anlaşılmaz garip yayvan ses ruhumuzu çizmez ise hayatı eksik yaşarmışız gibi, kendine kusursuz güvenle, pencere kenarlarından, pervazlardan, yatak odalarından, ke nefte oturanların kış çatallarından ve her nevi mahrem halin orasından burasından sızarak, haykıra hōyküre geçti.

Dişlerimin arasından sokağa tükürdüm. Salgım uçup gider, soğancı herifin omzuna konar, bu da “Kuş pisledi, uğurdur,” der, gider piyango bileti alıp büyük ikramiyeyi kapar, ertesi gün yirmi tonluk kamyon ve stat konser kolonları ile gelir, şehri titretirdi. İyi de olurdu. Durumu tümünden kabullenir, yer elması ile patates karışımı sesin sahibi herife, şehrin tabiatında var olan kültür varlığı muamelesi yapar ya da el bombalarının pimini çeker aşağı bırakırdık. Birinci ihtimal daha güçlüydü. Bir daha tükürdüm.

“Çok erken geldik,” dedim başkası olmadığı için kendime. Nereden baksam birkaç saatim vardı. “Nereden baksam acaba?” diye düşündüm. Cevap bulamadım. Denizle konuşmayı denedim. Birikmiş sorularım vardı. Kendi başına davranabilen hikâye kahramanı olabilecek miydim? Bunu nasıl yapacaktım? Bu abuk sabuk gidişle mümkün olacak mıydı? Sarışınım neredeydi? Nasıl bir sarışındı? Oksijen sarışını mıydı? Küçük Ayasofya-Kumkapı hattında, banliyô trenlerinin oturma odalarından geçtiği ahşap evlerden birinde mi oturuyordu? Semte girdiğimde cümle âlem “Hoş geldin enişte” mi derdi? Küfre başlayınca oğlan çocuklarını suya götürüp susuz getiren mahalle çıtırları beni iki dirhem bir çekirdek, yengeyi almaya gelmiş görünce, kulak arkası yapmam için karanfil mi verirlerdi? Yatırım mı yaparlardı yoksa “Kala kala, orası kaldı” mesajı mı verirlerdi? Çıkmak için hazır olması gereken sarışın ayak tırnaklarına oje mi sürüyor olurdu? Ben bu kızı şimdi ve burada mı haşlasam yoksa sabaha mı bıraksam diye mi düşünürdüm? Kurumasını beklediğim cart kırmızılara baktıkça tanıştığımız güne lanet mi okurdum? Ayasofya’da melek yüzlerine bakarken mi tanışmış olurduk? Yüzü duvardaki meleğin yüzüne mi benzerdi? Allahın kırma Romanı, Bizans meleşine mi benzerdi?

Deniz ile uzaktan konuşulmuyordu. Galata Kulesi ile konuşmayı denedim. Olmadı. Vurdum kafayı kiremite yattım. Kiremitin altında, ustanın ateşböceği kozaları, tabakası, çakmağı, tam tekmil duruyordu. Bu tesadüfi durumu bir işaret saydım ve tabakadan bir sigara alıp yaktım. Ateşböcekleri, “Abi, bir emrin var mı?” dediler. Olabilirdi. Bana, kendi başına davranabilen birine uygun bir şeyler çizebilirlerdi. Mesela, bir gün, hiç hesapta yokken, başımı çevirir çevirmez, buzlu cam bakışlı, bedeni burada iken ruhu kim bilir nerede duruşlu bir sarışın ile burun buruna gelebilirdim. Koyu renkli bir boşluğun ortasında, ne hikmetse birbirimize çok yakın olduğumuzu fark ederdik. Gerekiyorsa, beni etekleri altına sırlar saklamış bir kadın, onu ise sır saklamamış fakat çekip gitmiş bir adam itmiş olabilirdi.

Sarışına “Bakınız,” diyebilirdim, “bu pabuçlarla bu zeminde çok iyi dans edilir.” Biri parmak şıklatır, birileri ses verirdi. Ben, gün batmış da amber ışığını bizim pencerede unutmuş, unutmamış da bize kıyak olsun diye bırakmış gitmiş manalı bir dansa girerdim. Onun bakışlarında buzlar erirdi. Aramızdan camlar kalkardı. Ben, “Mucize,” der ürkerdim, o cebime kıpkırmızı bir elma koyardı. Dudak kıvrımına kıvrılır yatardım. “Serap görüyorum,” derdim, inanıp inanmamak arasında kendimi bir salıncağa atardım. Sonra hayal mi gerçek mi salınımlarını bırakıp, kendimi salıncaktan atardım. “İpi kopmuş bir uçurtmayım,” derdim kendi kendime ve bir uçurtma için en güzel uçuşun, ipi kopukken olabileceğini düşünürdüm. Bazıları buna “düşme hali” diyebilirdi. “Ağaç dallarına ya da elektrik tellerine takılmadan önceki düşme hali.” Umursamayabilirdim. Onlar benim elma büyüsünde olduğumu, onun yüzünden başka bir şey görmediğimi, saatlerce onu seyretmenin, ondan söz edildiğinde asla dolmayacak bir kuyu açlığıyla dinlemenin ve dolup dolup

geceleeri oyalanmak için eşşek kulaklı bir kralın hikâyesini sabahlara kadar ezberden tekrar etmenin nasıl bir şey olduğunu bilmeyebilirlerdi. Sorsalar söylerdim. “Vallahi,” derdim, “ben de bilmiyorum bu kadar derine tüpsüz nasıl daldığımı göğsümde bir ağırlık hissetmeden.”

Vazgeçerdim uçurtmalıktan, parmağında yüzük rolü yapardım. Ona eşini savaşta yitirmiş, artık posta kutularına bakmayan genç bir Macar kadını rolü verirdim. Sonra pencere önünden, cepheden dönen trenler geçerdi. Sarışınım gider, burnunu pencereye dayar, camda burun izi bırakırdı. Kösele tabanlı dans pabuçlarımı giyer, usulca dışarı kayardım. Gece olur, ay çağırır, mezarlığa giderdim. Gölgeler, ağaçlar, mezar taşları ve üzerlerindeki şahıs adları, “Niye geldin abi?” derlerdi.

“Ben gelmedim,” derdim, “hayat getirdi.”

“Bizi de” derdi tok bir sesle, bilmem nere eşrafından ve biraz erken gelmiş bir zat.

Gülebilirlerdi. Alınıp, “Aşkolsun” diyebilirdim.

“Belli ki olmuş zaten,” derdi aynı zat.

Yine gülerlerdi. Yanlış yerde olduğumu düşünürdüm: “Bunlar işi çözmüş, sırra vakıf olmuşlar, benim ruh gıcırtılarımdan, cebimdeki elmadan büyülenmişliğimden, büyüünün ruhuma soğukla gelen uykular gibi esip sarılışından, uyanık kalma çabası ile uyku hazzı arasındaki itiş kakışlarla ilgileri yok.”

“Sen o elmayı geri ver,” diyecekti aynı zat, “çürüteceksin.”

Bu söz beni elmas uçlardan beter çizebilirdi. Gölgeler arasında gölgeler görebilirdim. Bir sansar otları hışırdatırdı. Annem bana gerçekleri kabul etmesini, hayat ise onlardan kaçmasını öğretmiş olabilirdi. “Al bu elmayı Nezahat,” diyebilirdim, “sende bu ad oldukça istersen sıfır numara kel, istersen at kuyruklu olurum. İnce bıyıklı, tek dişi altın olu-

rum. Meftun olurum, meczup olurum. Uzaklara bakarım, cıtımı çıkarmam. Nasıl söyleyeceğimi bilmem, susarım. Susmak üzerine konuşmak gerekse, beni çağırırlar, oturur susarım. Dolmabahçe saat kulesiyle, Çırağan Sarayı ile konuşurum. Duvarlara yazılar yazarım gizli gizli: 'Albayım beni Nezahat ile evlendir'. Sülüs yazarım, kûfi yazarım, Latin yazarım. Gotik yazamam. Yağ satarım, bal satarım, ustamı öldürür ben satarım. Yemeden içmeden kesilir, alık olurum. Adımı sorsan duymaz olurum. Kötü olurum, iyi olmam Nezahat. Ya bu adı değiştir ya da al bu elmayı. Bende sevdiklerince terk edilme endişesi, kafayı yemeye meyyal haller var. Al bu elmayı Nezahat. Yüzünde göz izi var."

Mezarlıktan çıkar, saç sakalına karışmış, gözleri deli deli yanan biriyle karşılaştım. "O belde," derdi, "durur menatık-ı düşize-i tahayyülde. Mai bir akşam eder üstünde daima aram."

"Sen de kimsin?" diye sorardım.

"Zannetme ki güldür, ne de lale. Ateş doludur tutma yatarsın. Karşındaki şu gülgün piyale," cevabı gelirdi.

Dikkatle bakar ve karşımdakinin, eski hikâyenin yazarı olduğunu görürdüm. Herif rüzgâr içmiş, uçmuş gitmiş olurdu.

Durumdan hoşlanmaz, içimden "Uza hikâyemden moruk," cümlesi geçer, fakat ağzımdan, "Ne istiyorsun?" sorusu çıkardı.

"Savr-ı ümidi kalbi dinlemeden, cevfi-i hüsrana düşmek istiyorum."

Deliye uyar, boş bulunur, "Niye?" derdim. Soru, abesliğinin belasını bulmaya gider ve bulurdu:

"Sana ait lebimdeki buse, lebiinin surh-ı bizevali benim."

Deli herif seyirtip, ağaçlar ve mezar taşları arasında kaybolur, yerine penaltı atışını bekleyen kaleci görüntüsü gelirdi. Ben kalecilerin orada yalnız durmayı neden seçmiş olduklarını ve Nezahat'ın kendisini ikiyüzlü hissetmesini anlayamamış olabilirdim. Bunu bir gece yarısı kıyak kafa ve gözyaşları arasında sayıkladığında, kendi kendime, "Ulan bir milimden daha yakın olup da nasıl tarifsiz uzaklıkta olabiliyor iki insan?" diye düşünebilir, fakat, "Değilsin güzelim," diyebilirdim, "sadece durgun su kıyısında deri değiştiriyorsun."

Beni duymayabilirdi. Ben duyulmadığım yerlerden gitmek hastalığına tutulmuş olabilirdim. Tedavisi kırk beş derecelik sıvılarda boğulur gibi yapmak olabilirdi. Deneyebilirdim.

Günler sonra yeterince boğulmuş olarak kalktığımda hatırlayabildiğim; son geceye kadar kapının önünde şırıldayan deniz, yaldızlarını, yıldızlarını, denizkızı baldızlarını bırakıp gitmiş olabilirdi. Yerde bir palet teki bulabilirdim. Palet Nezahat'e ait olabilir, Nezahat, gözümün önünden yüzen hali ile bir hayal olarak geçebilirdi. Teni suda ıslak ve parlak, kuлаçsız yüzüşlerle, Afrikalı kıcı bir an su üstünde ve ardından dalıp kayboluşlarla, sonra iskeleye çıkıp burnunu tuzlu sudan temizleyerek ve iskeleden ince uzun yürüyüp, veranda da onu hayran ve alık izleyen bana doğru gelerek ve yanımdan geçip eve girerken, yanaklarımı bir çocuğun yanaklarını sıkarak gibi sıkıştırıp, balık ağzı gibi öne uzayan dudaklarımı...

Artık iskele kazıklarına bağlı halde, kuru deniz dibine yatmış sandal ve çıplak bacakları ile iskelenin bizzat kendisi, sirkleri yanmış da, şehrin en işlek caddesinde kostümleri ile dımdızlak kalakalmış iki trapezci gibi şaşkın bakabilirlerdi. Benim şaşkın olmama gerek yoktu. Ben, şaşma hakkımı çok daha önceden, Nezahat aramızdaki buzlu camı kaldırıncaya ve bana bir elma verince kullanmış olabilirdim.

"İyi üfürdün abi," dediler böcekler.

“Fakat icraat zayıf,” dedi kalbim.

“Hayır,” dedim, “bunların hepsi bir işaret. Hikâyenin ek-siği kadın. Bunu iliklerime kadar anlamış bulunuyorum. Hikâyem ise o kadını aramak.”

“Nasıl bir kadın istiyorsun?” dedi kedi.

Bunu beklemiyordum. Meselenin kılçık sadeliğinde ele alınması beni şaşırtmıştı. Aniden belirmiş ve direkt damardan girmişti. Yine de sorunun anlamı neydi? Bilim kurgu filmlerindeki gibi üç göğüslü kadınları mı kastediyordu?

“Nasıl yani?” dedim, “Boy pos itibariyle mi, huyu suyu itibariyle mi?”

“Hayır,” dedi, “ilişkinin tanımı ne? Yani nasıl bir ilişki?”

Ne demekti şimdi bu? Pozisyon mu kastediyordu? Eğer pozisyon kastediyor ise, bu onu neden ilgilendiriyordu? Ben ve biz nasıl istersek öyle takılırdık. Olmazsa yeni başlayanlar serisinden Kamasutra alır, parmaklarımızı yalar, sayfaları karıştırırdık. Soruya verebileceğim en açık cevap olarak, ima ile tüyo arası bir yerden yürüdüm.

“Benim eski hikâyede,” dedim, “...çapkın, şakacı yunuslar gibi dibe indik, dipte yılan balıklarına dönüşüp kıvrıldık... türünden su altı belgesel metni ıslaklığında ifadeler vardı. Oysa ben dilin doğrudan kullanımını severim.”

“Ben de,” dedi, ustanın sesi arkamdan.

Döndüm, elinde küçük bir paket ile gelmişti.

“Ben de öyle severim,” dedi, “Bir süredir yeni bir şey uyguluyorum, hoşuma gidiyor.”

Kediye döndü, beni kastederek, “Japon olmuş bu,” dedi, “Konu neydi?”

“Ruhtan söz ediyorduk,” dedi kedi.

“Ne ruhu?”

“Bilmem. Duygusal bir ilişki aradığını sanıyorum.”

“Öyle mi?” dedi usta bana dönüp.

“Tabii,” dedim, “duvarda yazdığı gibi: Sevgi Şart!” Ne diyebilirdim?

“Nasıl bir şey?” dedi usta.

“Ne nasıl bir şey?”

“Aradığın ilişki ve duygusu.”

Kediye baktım, “sonrası sana ait” bakışıyla baktı.

Topkapı Sarayı, Harem Dairesi üzerinden bir bulut geçti...

Usta paketi açtı, içinden yanmaz kâğıda sarı bir paket daha çıktı, çakmağını yakıp yeni pakete tuttu ve “Yani,” dedi, “öğle yemeği gibi rutin ve güvenli mi? Eğer güvenli öğle yemeği ise; fesleğen, kekik ve karabiber taneleri ile dinlendirilmiş zeytinyağında ince kıyım roka ile sarımsaklı ve kırmızı pul biberli tereyağında karides ve iki tek rakı mı? Ya da cevizli semizotu salatası ve otuz beşlik şarap mı? Hamburger kola mı, döner ayran mı?”

Kâğıdı kiremide bırakıp, ağır ağır açmaya başladı. “Ya da tutkulu mu?” dedi. “Tutkulu ise hangi şiddette? Erişteli dana dili mi? Taze kaşar eritilmiş muzlu bonfile mi?”

“Ne bu?” dedim, “metne mönü mü sıkıştı?”

Paketten, ağızları hafif aralanmış istiridyeler çıktı.

“Peki,” dedi, yumuşak mizaçlı görünümünü ardında kimbilir hangi puştlukları saklayan ustam, “anaç mı? Seni toplayan, saran ve kendine ihanet pahasına kollayan mı? Senin için kendinden vazgeçen mi? Ya da kendinden vazgeçmek için seni araç kılan mı? Karar veren mi? Senin adına karar veren mi? İkiniz adına kararlar verip, sonra sen kararlara uymadığında oyunu bozan götü borazan olarak algılandığın bir ilişki mi?”

“Bi dakika,” dedim, “konu neydi?”

“Kadın istiyorum demişsin.”

“Siz ne cevap verdiniz?”

“Henüz cevap vermedim. Dilini anlamaya çalışıyorum. Sende hangi kelimenin hangi coğrafyaya açıldığına bakıyorum.”

Canım sıkıldı. Böcekleri saldım. Böcekler Las Vegas kumarhane reklam panolarına benzer, ışıklı bir panoya “N’apıcaz usta bu işi?” yazdılar.

“Hangi işi?” dedi usta.

Böcekler, bir sarışın ve yanına beni çizdiler.

“Sarışın kim?” diye baktı usta kediye.

“Ne bi’lim bir yerden takmış” diye cevabi baktı kedi.

Bu bakışmalardan lehime bir sonuç çıkmazdı. Panoda, bir işe henüz başlamış fakat nasıl devam edeceğini bilemeyen bir silüet belirdi. Ayak uçlarına basarak, usulca arkasından yaklaştı ustaya ve itti. Fikir fena değildi. Bu adamın ayağı kaysa, gitse ateşböceği cennetinde sırtüstü yatsa, fena mı olurdu. Belki de iyi olurdu. Yerine geçer, usta ben olurdum. Kendi kendimin ustası olurdum. Tıfıl talebeler gelirdi. Belki de içlerinden biri sarışın olurdu. Kediye yanıma asistan alırdım. Martıya baktım, “Bundan ne olur?” diye. Martı eti de yavan olurdu.

Son böcekleri saldım. Böcekler, kurdeleye benzer, ince bir kumaş şeridine bukle verip, iki ucunu birbirine eklediler. Şerit, yatık duran sekiz rakamına benzedi. *Baltalar elimizde, uzun ip belimizde* şarkısı eşliğinde, ikili sıra halinde, şeridin dış yüzeyinden yola çıktılar. Kumaşın kıvrılıp döndüğü yerde, kurdelenin iç yüzeyine geçip, yola devam ederek görünmez oldular. Bir süre sonra tekrar belirdiklerinde gi-diyor sandığım şeylerin, gelmekte olduklarını gördüm. Kafam karıştı. Dıştan başlamış bir yolculuğu, ne hikmetse içe-

riden sürdürürken, aynı zamanda, gidişlerini dönüşe çevirmişlerdi.

“İşte,” dedi kalbim, “işaretin allahı. Sen hâlâ aynı yerde dolan dur.”

Kedi, bir kedide görüldüğü takdirde insanın kafasını karıştırabilecek bir bakışla bana bakıyordu. Âlemin sırrını biliyormuş ve ben ne kadar uzak, yalnız ve çıkışsız bir yerdeymişim, aramızdaki boyut farkını ancak onun yüksek bilgelik gücü aşabilirmiş, her şeyi anlayabilecek bir yerde duran birinin, her yerde olabilen biri olarak hiçbir yerde olduğu için, tepki halinde de olsa duygu denilen şey ile ilgisi olmazmış...

“Mısırlı mısın ulan sen?” dedim içimden.

Kedi, az önce firavunun kucağından inmiş gibi baktı ve, “Bence oyun faslından çık,” dedi, “senin için yararlı olabilecek bir yere dön.”

Bu tür sözler beni hem etkiler hem de sinir ederdi. Fakat bu kez sadece sinir ediyordu. Bir kahramana “dön” demilemeyeceğini bilmiyordu.

“İtiraf etmek gerekir ki, şık duruyordu,” dedi kalbim.

“Sen bu işi oyun mu sanıyorsun?” dedim kediye, “bir kahramanın en fazla taktik olarak geri çekilebileceğini fakat asla geri dönmeyeceğini bilmiyor musun?”

Kahraman'ın El Kitabı'nı kedinin burnuna dayamıştım. Kokladı:

“Dokuz yüz altmış küsur, Yeşildirek-Nazlıhilal Matbaası,” dedi, “üçüncü baskı. Hâlâ hayatta mı bu kitap?”

“Seni de, yedi ceddini de gömer,” dedim.

“Bu işlere nasıl bulaştığını anlamadım,” dedi kedi. “Fakat kendi başına davranabilen kahraman modeli eskidi. Kahramanlar artık organize, global ve ekip halinde çalışıyorlar.”

“Hayır,” dedi usta söze girerek, “fikri destekliyorum. Eğer kendi başına akan bir hikâye bulabilirse neden olmasın?”

“Hangi hikâye kendi başına akabilir?” dedi kedi.

“Belki vardır,” dedi usta.

Kıçını döndü kedi.

“Sen bakma ona,” dedi usta, “kendi başına davranan bir hikâye kahramanına, kendi başına akan bir hikâyeden daha uygun ne olabilir?”

“Taşkafa’ya dönelim,” dedi kalbim.

“Arada u ra,” dedi usta, istiridyenin açık ağzına limon sıkarken, “ya da yaz.”

Taşkafa, Hurşit’in anlattığı yaradılış hik yelerini dinliyordu. Hurşit, kaburga kemi i meselesini bırakıp oradan büyük patlama ve tek hücreli organizmalar faslına, oradan da homoludens, homo bilmem ne faslına geçti. Ortada bir ibnelik olduğundan emindim. İşler yolunda giderse gider, gitmezse yeni bir hikâye kurulur, ben de orada yerimi alırdım. Ne olacaksa olurdu.

Beyaz tenli, gözlüklü, hamile bir kadın geçti ve geçerken bana baktı. G zl k camları parıldıadı. “İşte bir işaret daha,” dedim. Belki de bir geçmişim ve  ocuklu umun olmayışı hikâyemi eksik kılıyordu. İlk hikâyeye yetişkin olarak başlamıştım.  ocuklu um neredeydi? Nasıl bir  ocukluktu? Jiletli uçurtmalar, kafa misketler ve tam seri milli takım kartlarım ile bir nevi kahraman ve Suriçi mezbelelerinin canavarı mıydım? Yanıma salavatla mı yanaşılırdı? Ayfer, benim iki ders evvel kırdığım okul yolundan yine o sıska o lan ile mi dönerdi? Yağmur ya ar, Arap kıızı İzabel camdan mı bakardı? şehri sular basar, Haliç kıyıları Atlantis’e döner, ben zargana gibi mi y zerdim? Dip-te, pulları taştan dev balık heykeli gibi yükselen Yeşil Konak Apartmanı’nın ikinci katında, Ayfer’in penceresi ışıl-

dar mıydı? Annesi babası gezmeye gitmiş, o evde kız kardeşi ile yalnız mı olurdu? Süzülür yanlarına mı giderdim? Ben doktor, o hasta mı olurdu? İğne yapardım. Sonra evcilik oyununa geçerdik. Ben işten yorgun argın dönen baba, o ise evi ile evli kadın rolüne geçerdi. Rol icabı baldızım olan kız kardeşi, Ayfer'e dönüp, "Bugün bayram mı abla?" sorusunu sorardı. Kapı kilidinde anahtar döner, altıma yapardım. Kızlar yurttaşlık bilgisi kitabını açar, ben kafiye uğruna camdan kaçırdım.

"Ben gidiyorum," dedim birdenbire.

"Nereye?" dediler Taşkafa ile Hurşit, ikisi bir ağızdan.

"Bilmem," dedim "içimden geliyor."

"Yakışır," dedi kalbim.

Taşkafa bir tavsiyede bulundu ve şehrin Suriçi tarafında dikili bir taş kazılı kuştan söz etti.

"Nedir," dedim "bunun özelliği?"

"Gökten düşmüş siyah bir taştan yapılmış. 'Tanrıların Anası' diyorlar."

"Sırrı ne," dedim "onun?"

"Kartacalılar, Romalıları zorlarken, bu taş kurtarmış Roma'yı. Bir tanesi de başka bir yerdeymiş."

"Nerede?"

"Söyleyemem karıştırma," dedi.

"Peki benim neyime derman bu taş kuş?"

"Belki," dedi "sorularına cevap verebilir. Çok eski bir kuş, belki de bazı şeyler eskiyince hikâye oluyorlardır."

Birinin yön göstermiş olması ilk defa rahatsız etmemiştii. Bunu da bir işaret saydım ve daha önce yapmadığım bir şeyi yapıp, kullanılmamış bir hakkı kullanır gibi rahat, tabii ve tereddütsüz, kimseye ihtiyaç duymaksızın ve danışmaksızın şehrin üzerine yürüdüm.

“Boşuna,” dedi şehir, “benim üzerine gelinmez. Gelindiği an uzaklaşılır. Bana gelmenin yolu, gelmemektir.”

“Güzel bir laf oyunu,” dedim şehre, “gelirken giden ve giderken gelen Stella gemisi gibi bir şey... Sen de bu hikâyede bir kahraman mısın bilmem ama, Taşkafa yüz yıldan fazla sana bakıp durmuş, ona bir hikâye bile vermemişsin.”

“Onun kendisi bizi bir hikâye,” dedi şehir, “Bu arada sen yeni fatih misin?”

“Eskisi kimdi?” dedim. Meraktan başka amacı olmayan sorumu şehir, meydan okuma olarak algılayacak ve bana küçük bir kazık atacaktı. Bir filmde olsa kurgu hatası denilebilecek bir üçkâğıtla yön şaşırttığını daha sonra anlayacaktım.

“Kimbilir Bu Gidişin Dönüşü Olacak mı?”

Kıçlarını kaldıramayan şişko güvercinlerin toprak saksılarda, plastik kâselerde, naylon torbalarda yan yana dizilmiş çiçeklerin; tohumların, ötüp duran kuşların, papağanların, altına işeyenler için ilaç niyetine hazırlanmış şehzade macunlarının, kuş kaldıran padişah macunlarının, baharat, şeker, lokum, fındık fıstık çarşılarının ve kemerli kapı çıkışlarına sarmaşıklar gibi sarınmış küçük esnafların arasından geçtim.

Cart yeşil, mor, pembe, şeker pembe, çingene pembe, fetbaz pembe, puşt pembe, envai çeşit pembe plastik çiçeklerin; kapakları şebboy desenli tuvalet oturaklarının; pilli oyuncakların; kucağında anne edasıyla bebek taşıyan kız çocuğu rolünde plastiklerin; metalik renklere boyanmış, tehlikelerin adamı rolünde, doğuştan kahraman robot garabetlerinin; her biri ayrı raflarda, farklı fiyatlarla sergilenen Mekke, Medine, Şam hurmalarının; ince belli çay bardaklarının; semaver ve çaydanlıkların arasında çarşılar âleminin sonsuzluğuna daldım. Yokuşlar inip çıktım. Bir handa kayboldum.

Kaybolduğum han, yüzlerce yıl önce deve kervanları için yapılmış bir handı. İri, demir çiviler ve metal payandalar ile ket vurulmuş sur duvarı boylu cümle kapısı ve akşam olup da bu heyhula kapı kapandığında kullanılan, yine aynı gövdeye gömlek cebi gibi açılmış, eğilerek girilebilecek küçük kemerli kapısı, ağır yükler ile inile çıkıla hamurlaşmış, devasa taş merdiven basamakları, çeperlerini ot bürümüş küçük kubbe deliklerinden sızan gün ışığı, ışığın bölük pörçük aydınlattığı ağır karanlık koridorları ile, kendi başına bir şehir, kendi başına hurdaya çıkmış da artık içinde birilerinin kabloları kemirerek yaşadığı uzay gemisi, kendi başına bilmem ne Büyük Valide Han olacaktı.

“Ellerinden öperim valide,” dedim içimden. Bu mekân da bir kahraman için inanılmaz imkânlar vardı. Hissediyordum. Sadece bir işarete ihtiyacım vardı ve o da koridorun uzak ucunda belirmişti: Dükkkândan çıktıktan iki adım sonra türkü söylemeye başlamış, kendi başına bir lokanta komisi, üzerinde Kürt kırmızısı iş ceketini, elinde tepsi ile yemek boşlarını almaya giderken gün ışığı huzmesi içinden geçti. Işık, ceketin kırmızısı ile tepsinin gümüşliliğine, koridor duvarlarına çarptı, bir han odasının kemerli açık kapısından girip kaçtı. Sanki birileri yoluma işaretler döşüyordu. Kemerin altından başımı odaya uzattım.

Odanın içinde Alman Harbi'nden kalma bir dokuma tezgâhı, bir uçtan öbür uca gidip gelerek, sonsuz uzunlukta alı morlu dokumalar dokuyor, üstüne bir ney ile eşlik edildiği takdirde, insanı bir kerre girildiğinde bir daha çıkılamayacak danslara çağıran sekişlerle çalkalanıyordu. Başımı kaldırıp odada mevcutlar ile göz göze geldim: dev nazar boncuğu, yeni doğmuş ay ile kesişen, buğday başağı mı, ok yeleği mi olduğunu anlamadığım bir şekli taşıyan yeşil bayrak ve kapı kemeri altından, mel mel içeriye bakarak beni izleyen dükkkân sahibi...

“Merhaba,” dedim, “adres arıyorum, taşa kazılı kuşun adresini...”

“Ne kuşu?” dedi adam.

“Bilmiyorum, bu yakınlarda bir yerdeymiş, çok eski bir kuşmuş.”

“Neye yarar bu kuş?”

“Hikâyesi varmış. Belki de benim hikâyeme yardımcı olur.”

“Ne hikâyesi?”

“Mesele bu zaten,” dedim, “bir hikâye kahramanıym fakat ortada hikâye yok. Garip değil mi?”

“Haklısın,” dedi, “bir gariplik var.”

Anlayışlı biriyle karşılaşmıştım. Anlayışlı dokumacı, bir yerlerden kalınca bir sopa çıkardı, elinin erişebileceği bir mesafede tezgâh kenarına yasladı ve sordu: “Nedir hikâye dediğin şey?”

Anlattım. Tezgâh sesinin dolduruşuna gelip aşk ile şevk ile anlattım. Bir zamanlar bir hikâyede figüran olduğumu, hikâyenin beni bir yana bırak, yazarına da bir hayır getirmediğini, ben de kendi başıma yürümek istediğimi, damdaki ustayı, *Kahramanın El Kitabı*’nı...

Dokumacının bir gözü “Hayrûn ve şerrûn minallahû teala” diğer gözü “la havle velaken vela kuvveten” diye baktı.

“Sonra?” dedi.

İlgilenmesi hoşuma gitmişti.

“Sonra,” dedim, “şehir bana bir kazık attı ve bu tarafa gelmem gerekirken aksi istikamete, bir meydana fırlattı. Dert etmedim. Belki de hikâye kendi başına akıyor olabilir diye düşündüm. Meydanda, Sarı Paşa heykelinin dibinde belir-

dim. Biliyorsunuz o heykelde kuş falan yoktur. Bir yüzünde San Paşa ağır meseleler ile meşgul, belinde tabancası, çizmeli, kalpaklı durur. Diğer yüzde ise meseleleri çözmüş, fraklı, çakı gibi, çevresinde zevat... Paşanın soru sorar gibi, “İzah ediniz nedir, mesele nedir?” der gibi öne uzanmış eli dikkatimi çekti. “Acaba bir işaret olabilir mi?” diye uzandığı yöne baktım: kaide dibine çelenk koyduktan sonra, fraklı paşaya sırt dönmemeye çalışarak, elleri iki yanlarında kenetli, başı eğik, kışın kışın yürüyen kravatlı adam ve onu takip eden heyet, daha arkada buğday kamyonu kovalayan kara kuşlar gibi turist pabucu kovalayan, aslen karda yürürken “kırt kırt” sesleri çıkardıkları için bu sese uygun adlarla çağrılan dağlılar olup nedense şehre inmiş pabuç boyacısı kara kafalı çocuklar ve daha da arkada, başka yer yokmuş gibi tam da oraya konulmuş umumi tuvalet. Soru sorar gibi uzanmış elin, bunlardan hangisini işaret ettiğini ve kalpaklı-fraklı duruşlar arasındaki farkın, kostümlerden mi, düşüncelerden mi, yoksa hikâyelerdeki farklılıklardan mı geldiğini...

Dokumacının rengi değişti, tek gözü “Ulan bu herif ajan provokatör müdür?” diye baktı. Dokuma renkleri yüzüne vuruyor diye düşündüm. Esintili mizacım konuyu değiştirmemi tavsiye etti.

“Siz de mi hikâye kahramanıısınız?”

“Herkes bir hikâyenin kahramanıdır,” dedi.

“Ne demek,” dedim, “herkes bir ve aynı hikâyenin kahramanı mıdır yoksa herkes kendine göre ayrı bir hikâyenin kahramanı mıdır? Eğer hikâye, bir ve aynı ise, tek tek, ayrı ayrı kahraman olma şansı kalmıyor gibi görünüyor. Yok eğer herkes ayrı bir hikâyenin kahramanı ise, o zaman kim usta olacak?”

“Belki de,” dedi dokumacı, “herkesin ustası, tek, bir ve aynıdır.”

“Allah korusun,” dedim, “düşünebiliyor musunuz, her şey tek elden! Bir kişinin bütün hikâyeleri yazıyor olması, bizim onları canlandırıyor olmamız...”

“Tövbe estağfurullah...” dedi dokumacı.

“Amin, cümlemizi,” dedim, “fakat soruma cevap vermediniz.”

Adamın bir gözü, şeytana lanet okudu, diğer göze anlam veremedim. Zaten vakit de kalmadı. Bir elini omzuma attı ve beni çıkış yönüne sevk ederek, “Mübarek,” dedi, “ben sana yolu göstereyim de yolundan ayrı kalma. Katır sidiğinde sinek, kendini deryada sanır.”

Adres bu değildi. Bir işaret olabilir mi diye düşündüm.

“Şık durmuyor,” dedi kalbim.

Bir yokuş tarifiyle uğurlandım ve uzay gemisi hurdasından çıktım. Yokuşun ve kalabalığın sesleri, tezgâhın ritmini, üzerine ney ile üfleme duygusunu, dönüp duran dans fikrini unutturacaktı. Tezgâh sesleri gidince, var olduğu mekânın duygusu da gidecek, “han”ın ve dokumacının varlığından kuşkuya düşecektim. Giysilerime bulaşmış bir iki dokuma ipliği, kuşkumu alıp, “Acaba bir zamanın içinde birden fazla zaman mı var?” şeklinde başka bir kuşku verecekti. İki cephesi de koyu renkli giysiler satan dükkanlar ile kaplı yokuş, hepsini alıp yenilerini verecekti.

Dükkânların kapı önlerine, kaldırım kenarlarına koydukları, üzerlerinde koyu renkli bluzlar, etekler bulunan ve ince kaşları altından bakılacak bir uzak olmadığı halde uzaklara bakan, kalkık burunlu, dal gibi incecik mankenlerin önünde koyu renk pardösüleri, koyu renk başörtüleri, topuksuz, düz tabanlı, koyu renk pabuçları ile, söylentiye göre bir zamanlar omuzlarında ağır top mermileri taşımış ve madeni paralar üzerine şalvarlı ve saçları örüklü hakkedilip “bizim

kadınlarımız” olarak anılmış, hatta kendilerine “Kezban” adı verilip, kostüm değiştirmek, saçlarını kestirmek ve kilo vermek koşuluyla, film icabı da olsa, Roma ve Paris’e götürülmüş geniş ve ağır kadınlar duracak, durup mankenin üzerindeki giysinin orasına burasına bakacaklardı.

Ağır ve geniş kadınlar, parmak uçları ile evirip çevirdikleri giysiye, “Bizimkine don almaya çıkmıştım, geçiyorken gözüm takıldı” duruşuyla bakacaklardı. Bir giysiye, bedende nasıl duracağı ile ilgilenmeden sadece kumaşın kalitesine bakar gibi bakmayı anlamayacaktım. Bir sırt hamalı, yükünü boşaltmış, hafiflemiş, yokuş aşağı yanımdan geçerken bir türkü mırıldanacaktı: *Dün mü buradaydın, bugün mü geldin...*

Bu bir türkü müydü, işaret miydi? Cevap aramaktansa, kendimi sağlama almayı tercih ettim:

“Hayır,” dedim hamala “ben hep buradaydım.”

Adam irkildi: “İyi misin hemşerim?”

“Sağol,” dedim, “bir hikâye kahramanı için iyi ya da kötü olmak gibi bir durum yoktur.”

“İyi o zaman,” dedi hamal “Allah kolaylık versin.”

“Sana da,” dedim arkasından.

Hamal ile bu kısa, fakat derin sohbet, giysi satan bir dükânın ve iki delikanlının önünde geçmişti. Delikanlılardan biri, “Abi,” dedi, “çok güzel hikâye kahramanı pardösülerimiz var... Su geçirmez, yanar döner, imperteks... Çok ucuza veririm.”

Bir şey almaya niyetim olmasa da, bu samimiyete sırt dönemezdim.

“Sağol canım,” dedim, “lazım değil.”

“Ne hikâyesi abi?” dedi diğeri, “Televizyon dizisi falan mı?”

Bu çocukta iş vardı. Vizyonu vardı, ufku vardı. Onu cevapsız bırakamazdım.

Anlattım. Bir kahramanın kendisine saygıda kusur etmeyen şahıslara yönelik doygun, tok ve sakin sesiyle, fakat şüphesiz bir nevi özet halinde anlattım. Her şeyi anlatamazdım. Diğerlerine karşı bu mesafeli duruş, bu kısmi kapalı hal, bir nevi samimiyetsizlik ve bu sebeple manevi yük idi. Fakat bir kahramanın faka bastığı anlar genellikle, temel kuralları unutup gevşemeye başladığı anlardı. Kural açıktı: “Kahraman, paylaşmaz. Paylaşan ve ketum olamayan biri, asla kahraman olamaz.”

“Peki sonra abi?” dedi kahraman giysisi satan delikanlı.

“Neyin sonrası canım?”

“Bundan sonrası?”

“Sonrası... Taş kuşu aramak dışında net bir durum yok,” dedim... “Bu arada hikâyemin ve sarışınının bir noktada sürprizvari bir biçimde aniden belireceğini hissediyorum.”

“İşaret mi var abi?”

“Evet... Çünkü ben Sarı Paşa Heykeli’nin etrafında turlarken, bir sarışının uzaktan beni kestiğini ve sonra cadde kalabalığına karışıp kaybolduğunu hissettim, takip ettim, lakin kalabalıkta kaybettim. Bir cami duvarı önünde, üzerinde üç cilt kalın kitabın bulunduğu bir tezgâhın yanında durdum bakındım. Tezgâhın başında, ceketli kravatlı bir delikanlı gelene geçene el ilanı dağıtıyordu. Aldım, okudum: “Feyz-i Akdes ve Mukaddes’ten daima saba rüzgârı gibi bir şeyler eser gelir ve onlar da bu esintiler devam ettiği sürece insanların arasında kalmaya katlanırlar. O kesilince de Rabbe doğru iştiyakla kanat çırpıp ve ötelere uçacakları anı beklerler.” Kanat çırpma meselesi dikkatimi çekti. İşaret olabiliirdi?

“Koçum,” dedim, “buradaki ‘saba’ kelimesi Melike Belkıs ile ilgili midir ve Belkıs hanım sarışın mıdır?”

Çocuk, kızardı, bozardı. Döndü yanındaki kavun kafalı bir adama baktı. Kavun kafalı ne tür bir arıza olduğumu anlamaya çalışarak bana baktı. Çocuğu mahcup etmiş olmaksan mahcup olarak, telafi ümidiyle konuyu değıştirdim.

“Gazetelerde bir haber vardı,” dedim, “frenk bir herif, bir grup kaz ile birlikte uçarak yaşıyormuş.”

Acı kavun kafalı, “Nefsi şer olanın nefesi hayır olmaz,” dedi.

“Vay!” dedim, “Sizi bu kadar nefis konuşturan usta kim?”

Kahraman giysisi satan delikanlılar, gerinip uzaklara baktılar.

“Abi,” dedi bir tanesi, “şimdi senin yetişmen gereken bir yer, bir durum vardır, geciktirmeyelim. Bir şey lazım olursa gel... Dükkân senin.”

Zehir gibi çocuklardı. Şimdi imkân olmalı, güneş ufukta tepsi gibi batmalıydı. Batan güneşin bağına yürüyen ve kızılığın içinde eriyip yok olan silüetim, gençlerde birtakım hasletlerin ateşini yakmalıydı. Yürüdüm.

Yokuşu çıktım. Sokak ağzımda bir grup adam, tek kelime etmeden el-kol hareketleri ile birbirlerine bir şeyler anlatıyorlar, arada bir ellerindeki telsiz-telefon karışımı aletten birileri ile konuşuyorlardı.

“Usta,” dedim içimden, “beden dili dediğın buysa, bundan ne hikâye ne de kahraman olur.”

Adamların hemen arkasında, bir hamamın açık kapısı ağzından rehavet içinde ağır hareketlerle davranan, kıllı göbekli, takunyalı, peştamallı adamlar görünüyordu... İki farklı beden dili ya da işaretin tam ortasına düşmüştüm. El kol

eden adamların yanında pek şansım yoktu. Hissettim. Yanaştım hamamcıya, “Selamünaleyküm,” dedim.

“Aleykümselem,” dedi kıllı göbekli, takunyalı ve peştamallı adam.

“Bu arkadaşlar,” dedim, el-kol hareketçileri kastederek, “sert hikâyelerin kahramanlarına benziyorlar. Paşaya kelle yetiştirme durumu mu var?”

“Bunlar hep böyledir,” dedi takunyalı, peştamallı kahraman.

“Fakat,” dedim, “size bakıyorum gayet sakın ve ağırsınız.”

“Bizim işte hız olmaz,” dedi adam, “sen ne arıyorsun?”

“Ulan kıllı ayı,” dedim içimden, “maşallah cin gibisin.”

“Nereden anladın,” dedim dışımdan, “bir şey aradığımı?”

“Duruşun öyle,” dedi.

“Belli oluyor mu?” dedim.

Şöyle bir baktı hamamcı kahraman, “Evet,” dedi, “sen taş kuşu arayan şahıssın.”

Kahraman sistemlerim teyakkuza geçtiler, bir kaşım havaya kalktı. Saniyenin onda birinde, bulunduğum yer ile kapı arasındaki mesafeyi, arazinin ve düşmanın durumunu ölçtüm. Planlarımı gizleyen bir sesle, hafif sert sordum:

“Nereden biliyorsun?”

“Az önce gözlüklü biri geçti,” dedi, “birini kaybetmiş, tarif etti. Eşgale uyuyorsun.”

“Tarif neydi?” dedim yine aynı sertlikle fakat bu kez hedefim değişikti.

“Vallaha,” dedi, “aklımda tutamadım ama kuş arayan biriymi.”

Kıllı ayı, sıcak suda gevşemişti ya da naturası yavaştı. Fakat bakışları samimiydi. Kim olduğumu biliyor ve muhtemelen hikâyemi merak ediyordu.

“Kusura bakma,” dedim, “anlatmak isterdim ama vaktim yok.”

Bir gözü “Kesede müşterim var, göbekteşine yatırdım, yumuşatıyorum,” diğeri, “beş dakika daha beklesin pezevenk,” diye bakıyordu. Anlatsam anlar mıydı? Bu tarafa gelmem gerekir iken ters yöne gönderildiğimi, sarışını ararken, cadde kenarında, birtakım şahısların fotoğraflarını taşıyan, bir zamanlar cepheye kağıtlar ile mermi taşımış kadınlara benzeyen kadınlar gördüğümü, şimdi ise esir alınmış da yere çömeltilmiş gibi duvar dibinde birbirlerine sokulmuş oturuyor olduklarını, tepesine hoparlörler bağlamış bir polis otobüsünün, duvar gibi burunlarının dibine park etmiş, “Bize başvurun kayıplarınızı bulalım!” diye bağırdığını, otobüs önünde nizamiye nöbetçisi gibi dizili, ceket-pantolonlu, şık, genç ve güzel kadın polisleri görünce kafamın karıştığını, zaten güzel kadın görünce kafamın her zaman karıştığını, fakat bu kez başka bir meselenin varlığını hissettiğimi, bu hisle tekrar bakınca, duruşlarında hikâye kahramanı kararlılığı olmasına rağmen bir eksiklik olduğunu, olsa olsa, kendilerine sırt dönmüş kalabalık için bu kadar zahmet edip, şık giyinmiş fakat duvar gibi dizilmiş olmaktan olabileceğini...

“Sarhoş musun hemşerim?” dedi hamamcı.

“Hayır, niye?”

“Niye öyle bakıyon?” dedi.

Kitabın on temel kuralından biri şöyle derdi: “Üzerinizdeki bakışlara bakın. Bakın ki, dost ile düşman olanı ayırın.”

“Kafam karışık,” dedim, “dalgınım.”

“Neyse,” dedi hamamcı, “madem taş kuşu arıyon... Şu kapıdan çık, dön sokağın başını, al çeşmeyi arkana, doğru git kuşunu orada bulursun. Bana da müsaade, göbekteşinde müşterim var.”

Lafı kesme noktasına getirmesinden hoşlanmadım. Cahildi, yanlış yapıyordu. Çıkardım defteri cebimden, “Bu iş bi boka benzemiyor usta,” dedim. “Bırak kendi başına davranabileni, vasat bir kahramanın bile buralarda ne işi olabilir?”

“Bu iş bi boka benzemiyor,” dedi usta.

“Hangi iş?” dedi kedi.

“Bu iş bi boka benzemiyor,” dedi yine usta.

“Hayret!” dedi kedi.

“Niye?” dedi usta.

“Anlam değişmedi,” dedi kedi.

“Ne?” dedi usta.

“Yok bir şey,” dedi kedi.

Böcekler Kaldım duman içi dağlarda, sevgili yarım nerelerde adlı bir resmin ardından, Aya Kapılı Rum kayıkçı ile Unkapanlı tulumbacının, Deli Haydar'ın kahvehanesinde, duvarlara ramazan süsü niyetine, pembe yanaklı melek tasvirleri ile deniz tanrısı lanet Poseidon çizişini çizdiler. Sonra hep birlikte, İkinci Mahmut'un Buğ Gemisi adlı zırhlı bir kruvazör çizdiler.

Cahil hamamcının tarifine uyup bir güzel kaybolacaktım. Gördüğüm her şey zihnimde birbirine karışacaktı. Uçlarında boğa boynuzlarına ya da yeni doğmuş, taze ve ince aya benzer kıvrık şekiller taşıyan cami kubbelerine, minare tepelerine konulan kurşun külahlar; dansöz kostümleri içinde yarı çıplak, yüzleri peçeli sarışın vitrin mankenleri; taklit eski çağ silahları ve taklit eski çağlar; Elvis Presley'li duvar halıları; sarışın, mavi gözlü İsa tasvirleri; hemen yanında, kucağında büyüyünce çarmıha gerilecek bir bebek taşıyan, pembe yanaklı, kiraz dudaklı, türbanlı, yuvanın sadık dişi kuşu olmanın ve kocaya itaat etmenin gerekliliği ile büyütülmüş de genç yaşta çocuk sahibi taze olarak resmedil-

miş ve yine de teni yandaki resimde sarışın sarışın bakan oğlundan esmer Meryem ikonu; lale figürleri, çini motifleri ile bezeli devekuşu yumurtaları; kâğıtlara işlenmiş, külahlı, uzun etekli, dönerek dans eden adam resimleri; dönerek dans eden adamların ortasında, her nasılsa kuyuya düşüp kaybolmuş Tebrizli bir yakınını düşünür gibi oturan adam; vakti gelince ezan okuyan saatler; her dilde kitaplar; beni aralarına katıp sürükleyen başörtülü, başı açık, siyah, mor, kahverengi çarşafli kadınlar; martı beyazı giysileriyle deniz harp okulu öğrencileri...

Yorulmuştum. Kemerli bir kapının altından geçtim, minare boyunu aşan dev çınarların altına yayılmış küçük ahşap tezgâhlar, incik boncuk, ıvır zıvır, bok püsür vadisine ulaştım ve bir tezgâha yanaştım. Kararmış metal bozukluklar, otuz üçlük, doksan dokuzluk tespihler, çift başlı kartal rozetleri, kemer tokaları, kurt başlı kabartma yüzükler, ayın ince halini arkasına almış olarak bir yükselti üzerinden ufka bakan kurt rozetleri, üç tane ince ay bir arada anahtarlıklar...

Gömlekleri pantolon kemerlerinden taşmış, kravatları kayık, ceket yakaları armalı okul kaçkını iki fırlama belirdi. Birri, kurtlu rozeti işaret ederek, satıcıya sordu:

“Abi, bu Romüs Romülüs’ü emziren kurt mu?”

“Hass...” dedi satıcı.

Belli ki meydan tellallığından satıcılığa geçmiş, fakat ruhen tellal kalmıştı. Veletler sanki bu cevabı bekliyorlarmış gibi, kelime bitmeden toz oldular.

Adama soru sormanın zamanı değildi. Hissettim. Fakat elimde bir sürü rozetle kalakalmıştım: üç ince, yeni doğmuş aylı rozet, bir ayın içinden ufka bakan kurtlu rozet, dokumacının dükkânında gördüğüm bayrağın rozet hali, yine ince bir ayın içinde bir gül, başka ince bir ayın içinde açık bir kitap...

Bu duruşu daha fazla uzatamazdım: Önümde iki ihtimal vardı. Birincisi *Dillala dillala, paraları verdik tellala şarkısı*-nı mırıldanarak adam ile bir nevi ruhi bağ kurmaktı. İkincisini tercih ettim: “Affedersiniz,” dedim, “bunların dolunaylısı yok mu?”

“Dolunaylısı mı?” dedi adam gayri ihtiyari.

“Evet,” dedim, “aslında ben size taş kuşu sormak istiyordum fakat sanırım hikâye kendi başına akıyor ki başka soru sordum.”

“Ne hikâyesi?”

Saçmalıyordum. Bunu niye yaptığımı bilmiyordum. Eğer kendi başına akan hikâye bu ise, bana uymazdı. Fakat “kahraman risk alır” kuralına göre düşünürsek, devam etmekte mahzur yoktu. Neticede ben bir kahramandım. Kim tutardı beni? Bıraktım ipin ucunu:

Kayıplar olayım, kayıp kalabalığının ortasında dikilen, kendini marksist-leninist-istalinist olarak tanıtan ve kırk-elli sene önce kaybolmuş kardeşi bilmem ne efendinin rötuşlu fotoğrafını taşıyarak konuşan seksenlik delikanlıyı, heyecandan ikide bir ağzından fırlayan takma dişlerim, sokak arasında bekleyen kasklı, kalkanlı polisler ile şık kadın polisler arasındaki farkı, bu farka, beyaz arabalarının yanında ellerinden düşmeyen telsizleri, hiç sönmeyen sigaraları, birkaç günlük sakalları, sarkık bıyıkları, pantolon kemerlerinden taşan göbekleri ile sabırsız hareketler yapan sivil polisler de eklenince, polis teşkilatının farklı kostümler ve beden duruşları ile hangi hizmete çeşitlilik kazandırmaya çalıştığı sorusunun aklıma gelişini...

Vaktiyle meydan tellalı olan üç hilal ve kurtlu rozet uzmanı satıcı, bir şeyler anlamaya çalışarak bakıyor, anlamaya çalıştığı her ne ise onu yakalıyor, fakat sanki emin olamıyormuş gibi, sağlamasını yapar mahiyette tekrar bakıyordu.

Devam ediyordum. Bir karabiber bulutunun aniden üstümüze çöküşünü, kahraman olmama rağmen karabiberden haz etmiyor olmamı ve derhal olay mevkiinden uzaklaşarak temiz hava almak ümidiyle bir bahçeye girdiğimi, sarıklı mezar taşları, alınlarına çok dilimli sarıklar kondurulmuş küçük yapılar, hışırdayan uzun ağaçlar bulunan bahçede bir banka oturduğumu, komşu bankta oturan iki genç adamın, birkaç yüzyıl önce bu şehirde görülmüş bir kuyruklu yıldızdan bahsediyor olduğunu, kuyruklu yıldızın, gökyüzüne, yıldızlara ve aya bakmak için bir ev kurmuş olan Takiyüddin adında bir adamın başını yediğini, çünkü şeyhülislamın, şehrin üstünden geçen kuyruklu yıldızı bir işaret ve şehirde salgın olan vebayı da bir sonuç olarak kabul edip, felaketlerin nedeninin Takiyüddin denilen adamın geceleri gökyüzüne bakarak kendi kendine “Nedir, mesele nedir?” sorusunu sormuş olmasına bağlamış olduğunu, bir fetva ile askeriye-yi sevk ederek gözlemevini yıktırdığını, bunun üzerine dayanamayıp gençlere, “*Gökyüzünde yalnız gezen yıldızlar, yeryüzünde sizin kadar yalnızım şarkısının Takiyüddin Bey ile ilgisi nedir?*” sorusunu sorduğumu, sohbetin devamla, Eyüp Sultan Camiinde bilmem kaç yüzyıldır var olup da son senelerde her nasılsa kaybolan Mühr-ü Süleyman motifleri meselesine geldiğini ve bu esnada, bahçe görevlisi zatın belirterek, gençlerin kese kâğıtları içinde taşıdıkları bira kutularını işaretlerle “Bunları burada içmek yasaktır!” dediğini, gençlerin “Eyvallah” deyip çekip gittiğini, benim bir süre oturup, hatta cebimden not defterimi çıkarıp, fotoğraflardaki kayıp şahısları, sırra karışan Mühr-ü Süleymanları alt alta yazıp, altlarına bir toplama çizgisi çekip, “Bu kadar kayıptan sonra geriye kalan nedir ve hakikaten nedir, mesele nedir?” notunu aldığımı...

Tellalı ve bakışlarını mevcut haline terk edip, kendimi hikâyenin akışına bırakmanın lehime olduğunu hissettim.

Bir kahramanın hızlı hareket etme yeteneğini kullanarak derhal teşekkür ettim ve dev çınar ağacının diğer yüzüne, başka bir ıvır zıvır tezgâhına geçtim.

Biri ilgisiz iki müşteri ile tezgâh sahibi, Rus malı bir dürbün üzerine pazarlık ediyorlardı. Tezgâh, orak-çekiç, keçi sakallı kel bir adam, pos bıyıklı bir adam, kırmızı yıldız ve benzeri rozetler ile doluydu. Bunlar ile oyalanarak sıramı bekleyebilir ve uygun bir zamanda taş kuşu nerede bulabileceğimi sorabilirdim. Şimendifer marka köstekli saatler serisini bitirmiştım ki, yakınlarda bir yerlerde tanıdık bir ses, tanıdık bir üslup ile, tanımadık şeylerden söz etmeye başladı:

Ayağı yeryüzüne sağlam basan bozkır göçebelerinde ay tasavvuru; artık varolmayan Ur adlı bir şehirde bina cephelelerine nakşedilmiş ay-yıldız işaretleri, bu yıldızların sekiz köşelisinin aşk, beş köşelisinin savaşa dair olduğu; madeni paralara nakşedilmiş ay-yıldızın Kahpe Bizans'ta görülmüşlüğü; ayın med-cezir ile, doğurganlıkla, münbitlik ile, sular ve bitkiler ile, kadınlar ile ve kadın örgeni olarak sedefli deniz kabukları ile, "Amine hatun Muhammed annesi, ol sedeften doğdu ol dürdanesi" cümlesi ile, Vişnu denilen Asyalı, güzel kalçalı, güzel göğüslü tanrıçanın dört elinden birinde tuttuğu deniz kabuğu ile, ay ışığının hamile bıraktığı bir deniz kabuğunun inci tanesi gibi parlak ve güzel bir kız doğurduğu söylentisi ile ilgisi...

Konuşan Hurşit'ti. Az önce terk ettiğim tezgâhtaki tellal satıcıya ve yanındaki, elleri kıkırda tespih şaklatan, kara kafa bir çatık kaşlıya ay, melek anlatıyordu. Azrail yakınlarda bir yerlerdeydi.

Bu çocuk neden böyle biriydi? Belki de yeni yetmeliğinde cebine üç-beş kuruş sıkıştırıp, "Al şunu lazım olur, kıza gi-

dersin, gazoz içersin,” diyen, elinden tutup mektebe götür-
ren, yol yordam öğreten bir abisi olmamıştı. Belki de babası
erken vefat etmiş, oğlanı anası büyütmüştü. “Okusun adam
olsun, büyüyünce bana baksın,” diyen bir annenin dizi di-
binde yaşamış, birlikte evlere gezmelere, Moda’ya kadınlar
plajına, adaya uzak akrabalara gitmişler, yüksek çam ağaç-
ları altında Rum kızları ile tanışmış, kızlardan biri, yerden
bir kozalak alıp çocuğa göstermiş, “Seninki buna benziyor
mu?” demiş, oğlan şoka girmiş, pencereden bakan, içine ka-
palı biri olmuş, içinde dolanıp durmuş, kendine dolaşılacak
bir iç yapmış, tırtıl olmuş kendine koza yapmış, vazgeçmiş
kelebeklikten orada kalmış...elinde yüzünde siğil olanın ye-
ni doğmuş aya bakıp üç ihlas bir fatiha okuması ya da bunu
bilmiyorsa yine aya bakıp “o kalosto to nio fengarı ketonia
to palıkarı timas eferes stridya midya havara ke kseriziome-
na” demesinin de aynı kapıya çıkacağı...

Çatık kaşlı kara kafa, insanlık âleminin hallerine dair en-
gin meseleyi, kısa ve kesin bağladı:

“Siktir git ulan!”

“İşte,” dedi kalbim, “benim tarzım.”

Bir işaret bulabilir miyim düşüncesiyle çevreme baktım.

“Uzatma,” dedi kalbim, “durum, bir kahraman için ideal.”

İkiletmedim. Zıpladım ve Hurşit’i tuttum kolundan, “Yü-
rül ulan kazma,” dedim, “başhekim iki gündür seni arıyor.”

Çevredeki çakallara bu ima yeterdi. Zaten, yetip yetmeye-
ceğini öğrenmeye niyetim yoktu. Aşk ile tuttum ensesinden
ve o hızla, bir minarenin ikinci şerefesinde, şehre bakar bul-
duk kendimizi.

“Unuttum,” dedi Hurşit, “halkının gece vakti yollarda sa-
hipsiz kalmasını istemeyen Babil tanrısının bir kayığa biner
gibi yeni doğmuş aya binip çölde gezindiğini söylemeyi.”

Kalbim bir şarkı tavsiye etti: *Minareden at beni, in aşağı tut beni.*

Bir şey demedim, sustum denize baktım.

Deniz, yerli yerinde duruyordu. Ama sanki, enine değil de dikine duruyordu. Engine ve ufka gitmiyor, bir perde gibi gökyüzünden aşağıya iniyordu. Kumkapı, Kadırga, Ahırkapı, Cankurtaran, Çatladıkapı, kıyının tüm semtleri, evlerin damları, kiremit çatılar, neresi gökyüzü, neresi deniz, donuk ve ucu bucu belirsiz bir maviliğe yapışmış, damların üstüne de açıkta demirli yük gemileri konmuştu.

“Benden sana fayda yok,” dedi deniz, “başının çaresine bak.”

Ne diyebilirdim? Birden, kendi başına davranabilen kahraman fikri bütün cazibesini yitirdi. Kollarım iki yanıma düştü, kanatlarım kırıldı. Artık ne hikâye ne de sarışın, hiçbir umurumda değildi.

“Yorgunluk belirtisi,” dedi kalbim, “hikâye kahramanına yakışmayan bir hal.”

Belki de haklıydı. Belki de ben hikâye kahramanı değilim. Bu da hikâye değildi. Belki de hepsi rüyaydı ve belki de ben hâlâ ip üzerinde kâbus görüyordum. Belki de minare merdivenlerinin kurbanıydım. Belki de bu minareler yükseltilirken müezzinleri hiç kimse düşünmemişti? Belki de dik katim dağılıyordu? Ne yapacaktım şimdi? Amacını yitirmiş bir kahraman ne yapabilirdi?

El kitabını açtım. Kitap “Amacını kaybeden kahraman değildir,” diyordu. Kitabın ses tonu, boğuk ve yabancı geldi. Durumumu düşünmeyi denedim. Nasıl düşünüldü?

Hurşit, şehrin üzerinde esiyor, Altın Kapı'dan Via Egnatia denilen bir güzergâh ile çıkan imparatorun donunun nere-

de, nasıl bir teknikle dokunduğuna ve rengine dair bir şeyler üfürüyordu.

Çaresizdim, kendimi bitkin hissediyordum. Aşağıda, bok püsür vadisini kapatan çınar yaprakları kıpırdıyor, yaprakların altında vadi sakinleri kıpraşıyordu. Dalların açıklık yaptığı bir aralıktan sarışın bir rüzgâr, efil efil geçti. “Ahhh,” dedim. İşaret çok sert gelmişti.

“Bir kahramanın buradan ok gibi inmesi, kuş gibi süzülmesi, zıplayıp lastik gibi uzaması gerekir,” dedi kalbim.

Fikir fena değildi. Daldım on bin basamak tüneline, attım kendimi kemerli kapılardan, daldım kuşlar, söğütler ve ıvır zıvır vadisine. Sarışın görünürde yoktu.

Havayı kokladım. Sarışın bir kokuyu simitçinin önünde yakaladım.

“Az önce buradan bir sarışın geçti mi?” dedim simitçiye.

“Geçti,” dedi, “Şu dükkâna girdi.”

Sol gözümden bir yunus, diğerinden ağzı tırtıllı bir zıpkın geçti.

Simitçinin dükkân dediği yer bir sahaftı. Kapıyı ittim, kapı çingırağı itti, çingırak titreşip havayı itti, hava tezgâhın arkasında bir kitaba eğilmiş ihtiyarın kulağına gitti.

“Buyurun,” dedi ihtiyar, tavana dek yükselen kitap dolu raflar önünde.

“Affedersiniz sarışın bir hanımı arıyorum.”

“Arkadaşı mısınız?”

“Hayır hikâye kahramanıym ve anlatsam inanmazsınız.”

“Anlatın inanırım,” dedi ihtiyar. Bir iskemle gösterdi. Adam ciddi idi. Hikâye denilen şeyin ayaküstü anlatılacak bir şey olmadığını biliyordu. Etkilenmişim.

“Siz de hikâye kahramanı mısınız?”

“Sahaf rolünde bir hikâye kahramanıym,” dedi.

Sohbet için doğru adamdı. Anlattım. Bir zamanlardan girdim, ip üzerinden büküldüm, şehrin attığı kazıkla dolandım, gökyüzünde yalnız gezen yıldızlardan geçip, şehrin ortasında şey gibi duran kuleye bağladım.

“Kule de hikâye kahramanı mı?” dedi ihtiyar.

Garip bir soruydu fakat üstünde durmadım:

...Kuleye doğru giderken, sırtında boş bir çuvalla “Eskici, çok eskici!” diye bağırان yaşlıca fakat enerjik bir zat gördüm, yaklaşıp “Sayın ihtiyar eskici, taşa kazılı kuşu arıyorum, gördünüz mü? Kendisi eski bir kuşmuş” diye sordum; ihtiyarın, eskiciler Aziz’i, Aziz Gennadios’a dua eden gözü “Ulan bu heriften ne avantam olabilir?” şeklinde beni tartarken, Kulanparalar Aziz’i, Aziz Malafatios’a dua eden diğer gözünün “Ah ben on yaş daha genç olacaktım ki kuşu verecektim eline,” şeklinde baktığını ve fakat buna rağmen, “Bende bir kuş var eğer ona kuş denirse ve çok uzak değil bugün yarın ikimizi de bir taşa kazıyacaklar. Çok meraklıysan bekle bizi Samatya’da mı, Feriköy’de mi... Bir yerlerde bulursun,” dediğini, derken...

Dükkâna müşteri rolünde, kim bilir hangi hikâyenin kahramanı iki kişi girdi. İhtiyar izin isteyerek onlara döndü. Çevreme bakındım, yanı başımda “Efes’in Öyküsü” adlı bir kitap duruyordu. Uzanıp aldım, rastgele bir sayfayı açtım. “Dert Anası Meryem Ana” başlığı ve ziyaretçilerin anı defterine bıraktıkları notları okudum:

“Meryem Ana, seni de peygamber efendimizin anası Hz. Amine kadar seviyoruz. Sana ve bütün insanlara peygamberimiz Hz. Muhammed şefaet etsin. Bize de. Amin.” B.Ö. Öğretmen/Şarkışla.

“Mensubu olmadığım bir din sembolü olan Meryem Ana karşısında saygıyla eğilirim.”

“İmanımız Allah, vasıtamız Meryem Ana.” A.A.

“Mukaddes insan. Bizleri, tüm aile sıhhaten mahrum etmemesi için Allah’a söyle, hürmetlerimle Kaya.”

“İnsanların taş yığınlarından fayda ummaları en büyük zavallılıklarıdır. Kutsal Meryem, iyiliklerin temsilcisi Meryem bu odanın çok ötesinde insanların hümanist düşüncelerindedir.”

“Geldik, gördük. İnanmak güzel şey, fakat bu yüzük ve bilezikleri bırakmak saçma. Bu yazımı okuyanlardan ricam ziynet eşyalarını bırakmamalarıdır.”

“Müslüman kardeş böyle şeylere inanma. Meryem Ana’ya tapma. Ona bir peygamber anası olarak sadece hürmet et. Türkiyeli kardeş eğer dinin İslam iken Hıristiyanlığı kendi memleketinde yaşatmaya çalışıyorsan...”

“İngilizceyi Türkçe gibi bileyim. Ayrıca beş dil öğrenmeyi nasip et. Sınıfta parmakla gösterileyim. Büyük profesör olayım.”

“Dileğim ikinci bir Newton olabilmektir.”

“Bana doktor olabilmek için zihin açıklığı ve ölülerden, hastalardan korkmamak ve tiksинmemek için cesaret ver.”

“Tanrım, Seyfi ile beni mesut et kâfi.” S.A.

“Aziz Meryem Ana, abilerimin hapisten çıkmalarına yardım et, kızın aklını çeldir, Mehmet’i istesin.” G.A.

“Gülümser’e hayırlı bir iş, Necla’nın gönlüne göre ver.”

“Anneciğim bir oğlan çocuk rica ediyorum.” Y.C.

“Tanrım bana Spor Toto’dan on üç nasip eyle.”

“Tanrım bu sene içinde öleyim.”

“Hatice hanım teyzemin oğlu ile evlensin, Gülen ablamın kısmeti açılsın.”

“Ey bin seneden beri muayenesi kapanmayan doktor.”

“Meryem, keşke kürtaj olaydın.”

“Sevgili Meryem Ana bana parası çok akli yok bir zengin kızı ver, istediğimi alayım, dünyanın altını üstüne getireyim.” Ekrem.

“Aferin Ekrem,” dedim. Çocuk, vizyon sahibi, kendi başına davranabilen kahraman olmaya müsait biriydi.

Sahaf kahraman, müşterileri gönderdi, “Kusura bakmayın, sizi yalnız bıraktım,” dedi. Elimdeki kitabı kastederek sordu:

“İlgileniyor musunuz?”

“Elime yakın duruyordu.”

“Kızımı nereden tanıyorsunuz?”

“Kızınız kim?”

“Nezahat. Aradığınız sarışın.”

Birden gözümün önüne kasap vitrinleri, vitrinde çengele asılı koyun kuzular, krapon kâğıtları ve kâğıtların karanfilvari şekilleri geldi.

“Öyle mi?” dedim karanfilli bir ağızla.

“Evet,” dedi ihtiyar, “siz devam edin lütfen.”

“Hayır,” diyebilir miydim? Kim bilir, belki de ben anlatırken Nezahat gelir, peder beyin derin bir ilgi ile beni dinlediğini görür ve etkin bir şahsiyet olduğuma hükmederdi. Peder bey bizi birbirimize tanıştıtırırken ben, “gerek yok, zaten tanışıyoruz,” derdim. Nezahat, bendeki kirpik titreyişini bile kaçırmak istemeyen pür dikkat bir halde, “Nasıl ve nereden?” diyebilirdi.

Ona, kösele tabanlı pabuç faslını, zat-ı şahaneleri camda burun izi bırakmaya başlayınca, kendilerini yalnız bırakıp mezarlığa gittiğimi ve sonra bir sabah uyanıp yerde ayak izleri bulduğumu, elimde bir palet teki ile dikildiğimi... Nezahat hanım, daha detaylı anlatmamı isteyebilirdi.

“Biraz uzun sürebilir,” diyebilirdim, “sizi sıkmak istemem.”

Vakti olduğunu söyleyerek, aleni ve aşikâr bir ilgi ile dinleyebilirdi. Yan yana, adeta diz dize oturabilirdik. Ben bu anın uzun sürmesi için üfürüp üfürüp ipe dizebilirdim.

Kendileri kaybolduktan sonra, elimde palet teki ile dikilirken uzaktan iki karaltı geçebilirdi. Ellerinde sopalarla kumları tırtıklayıp, bulduklarını sepetlerine atan biri erkek iki lodosçu olabilirlerdi. Hallerine bakıp, dün geceye kadar içinde derya dolanan çukurun şimdi çöl oluşuna değil de, denizin varlığı üzerine kurulmuş bir hayatın, deniz bittikten ya da bırakıp gittikten sonra da sürebilmesine şaşar, hiçbir şey olmamış gibi hayatı sürdürebilmenin sırrını merak ederdim. Şu meşhur, çokbilmiş balık gelir ve “Sır yoktur,” diyebilirdi, “sır, sen ararsan varolur.”

Ben bu tür laflara uyuz olabiliirdim. Balığa folyodan bir ev yapar, içine domates, soğan, defne yaprağı koyar, “Buyurmaz mısınız?” derdim. O davetimi reddeder, “Vazgeç de dinle kuşum,” derdi, “iki zıttın sırrı her birinin diğeri için zıt olmasıdır. Yoksa başka ve özel bir durum yok.”

Balığı “tıss”lamaya benzer bir sesle uğurlar, ilgimi lodosçulara verir ve “lodosçu” adının onlar için artık ne geçerliliği kaldığını düşünmek isterken, ikilinin bir yandan işlerine devam edip bir yandan da bağıra çağıra kavgaya tutuşmuş olduklarını görürdüm. Kavga nedenini kestirmeye çalışırken, biri yerden bulduğu bir şeyi diğerine gösterir, o şey her ne ise, çevresinde buluşup, az önce kavga edenler onlar değillermiş gibi, baş başa, fısıll fısıll, yeni doğmuş bir çocuğu ve birbirlerini koklar gibi sütliman oluşlarına şaşar, “Belki de...” derdim, “belki de ikisinin arasında bir sır var.”

Aklımdan, onlara Nezahat’ı sormak geçerdi, vazgeçerdim.

“Geri verilmiş bir elmanın ayak izleri takip edilmez,” derdim kendi kendime. Kalkıp her nasılsa aksi, zıt, ters olduğuna karar verdiğim bir yöne yürürdüm. Deniz dibinin de karalar gibi dağları, uçurumları, sazlıkları, tepeleri olduğunu görürdüm. “Acaba Atlantis’i mi arasam?” diye düşünürdüm. “Bu durumda Bağdat ne tarafta kalır acaba?” diye düşünürdüm. “Denizaltılar şimdi ne bok yer acaba?” diye düşünürdüm. Düşüncelerime “acaba” adını verir ve bu kelimenin ne anlama geldiğim düşünürdüm.

Bir tepeyi daha aşar, ileride bir plaj şemsiyesi görür ve oraya doğru yürürdüm. Şemsiyenin altında, şezlonga uzanmış, gözlerinde güneş gözlüğü, yanı başında kremi, havlusu, sü-tü, yağı, bilumum plaj müstahzarları, pul pul parıldayan kuyruğu ile adeta hâlâ taptaze yatan bir denizkızı iskeleti ile karşılaşırdım. Şimdi gelmiş oturmuş ya da birazdan kalkıp denize gidecekmiş tazeliğinde yatan şeyin bir iskelet olmasına şaşar, bu yatışta bir terslik sezerdim. Teninden hayat ve altından deniz çekilmiş bir denizkızının, hani neredeyse eksiksiz ve yaşama çok yakın duruşundaki sırtın ne olduğunu merak eder, burada mevzuun bir sır mı yoksa aldatmaca mı olduğunu düşünürdüm. Yanı başına uzanır, sokulur, “Sende yaşayan ne olabilir?” derdim, “İskelet halinde kalmış iken dahi ‘ben hâlâ hayattayım’ havasını yaratan nedir? Ya da nedir, mesele nedir?”

Balığın son cümlesi geri gelirdi: “Üçüncüyü ara.” Etrafta reklam filmi ekibi var mı diye bakınır, kimseyi göremezdim. “Belki de işlerini bitirip gittiler,” derdim kendi kendime. Cümleye ve mantığına inandığım için değil, kendimi kandırıp uzaklaşmak için. Küçük bir yalanın ardından, küçük bir hırsızlık çekerdi canım, denizkızının gözlüklerini alırdım.

Kum tepeciklerini geçerdim, yan yatmış tekne gövdelerini. Bir otobüs durağı tabelası altında, banka oturmuş dördü erkek, beş kişi görürdüm. Kadın, üzerinde pullu boncuklu sahne kostümü, omuzlarında pardösü, ağzında sakız, tırnak törpölüyor olurdu. İnce topuklu lame sahne pabuçları ayağında, bacak bacak üstüne atmış, bir şarkı mırıldanıyor, bir ayağı küçük salınımlar ile şarkıya eşlik ediyor, ayak tırnakları ojeli... Yanı başında pire kılıklı, fırlama bir darbukacı ve kör kanuni... Darbukacı, kanununin kulağına fısır fısır bir şeyler anlatıyor. Kanuni kör kahkahalar ile gülüyor. Kadının yanı başında, amud-ı fekari kemiği çıkık, ince uzun ve çok genç bir delikanlı keman kutusuyla ayakta dikiliyor.

Çocuğun kadın için, hiç kimseye açık edemediği hisler beslediğini anlardım. Oğlan, kendisinde birtakım haller saklı olduğunu yay çekerken belli eder, çalmaya başladığında diğerleri de bir şeyler anlar, fakat durumu çocuğun içli biri olduğuna yorabilirlerdi. Kadın bir şarkıya başladığında, çocuk kadından da, diğer enstrümanlardan da kopar, alır başını kendince bir âleme gidip döner, fakat o aralıkta, sesi pek parlak olmayan kadını zor durumda bırakabilirdi. Kadın, “İşimizi yapalım, paramızı kapalım, aç aç manyağı bu kazmalara fazlayız bile” tarzında gerçekçi düşünen biri olabilir, kadının gerçekliği yanında, oğlanın hislerinin bir önemi olmayabilirdi.

Bankın diğer ucunda, kıcının altına serdiği bez mendile oturmuş, ağzında yaprak sarma sigarası ile takılan klarnetçi, oğlanın ruhunu, kadına meftun, içi taşı taşıacak büyümüş, yay çekmekten başka dili olmayan halini, insanın içini büyüten şeyleri dışa üflemenin nasıl bir hal olduğunu, velin yeni sesler peşinde nasıl koşup durduğunu anlar, nasıl olup da sesleri boğmadan, ezmeden, büküp kıvrarak, renklerini bir soğutup bir ısıtarak, yumuşak usul usul dokunuş-

lar ile gerip esnetişini hayranlıkla izler ve ters bir rüzgâr almasın, eli dili kırılmasın diye çocuğu kendi haline bırakmayı tercih ederdi.

Çocuk, hem çocuk hem de geçici kör olduğundan kendi yangınından başkasını görmez, kadın ise iki herif arasındaki bağı, kendi dışarıda kalmışlığı üzerinden hissedebilirdi.

Kadın için başka bir yol olup olmadığını düşünürdüm. Resmi bozmadan takılmak varken, nasıl olup da kendini dışarıda hissedip gerildiğini ve acıya çaldığını anlamaya çalışırdım.

Üşenmez sorardım: “Nedir, mesele nedir?” derdim, “Bu oğlan sana tehdit değil,” derdim, “kuş gibi oğlan, henüz hayat hakkında fikri yok.”

Kadın bana çok şık bir “Hass...” çekerdi. Ağzını açmadan bakışı ile çekerdi. Ayağımın altından zeminleri çekerdi. Kendimi maydanoz, dereotu hissederdim.

“Olur be güzelim,” derdi kadın, “...olmaz diye bir şey yok. Sana da ona da birer tane takarlar, ikinizin de hayat hakkında çok şık fikirleri olur.”

Çarpılırdım. Bir “Hass...”ın bu kadar öğretici olabileceğine, bilginin bir adım gerilemeye niyeti olmayan celali bir bakıştan, sesteki serin, gölgeli, yılankavi akıştan, o minyon duruştan yayılıp, nasıl olup da beni sararak dibe çekebildiğine şaşıırırdım.

“Bu tıfıl,” derdi kadın, “akranları yayı ellerine aldıklarının ertesi günü hepibörtdeytuyu ile parayı kaparken, bu kazma konservatuarın pencere altında takılır, yukarıda ne çalışırsa aşağıda aynısını geçerdi.”

Derin duygulanımlardan ziyade, her sabah aynı gazete-yi almak gibi bir alışkanlıkla hayatında klarnetçiye ve onun kıllı götüne yer veren kadının, kendisi için olanı istemek ve savunmaktaki kararlılığı beni etkileyebilir, üfleyen adam, yay çeken çocuk ve kadından oluşan üçgene başka bir gözle bakmama neden olabilirdi. Üçgeni eşkenardan alıp dik açığa verirdim ve en geniş açığı, hayatın her gün bollaşan telleri-ni çiçekleri sular gibi sorgusuz sualsiz, yalın; basit ve hayati dokunuşlar ile akort etme gücünden ötürü kadına verirdim. Bir “Hass...” sonrası hayatım değişebilir, “Ben kimim, bura-da ne yapıyorum?” türü soruların kuyusuna düşer, Tebriz-li bir adam ile selamlaşır, bir geçit bulur çıkardım. Çıktığım yer, az önce ayrıldığım yer olabilirdi; fakat bu kez ben, az önceki kişi olmayabilirdim.

Isırılıp tüketilmiş bir elma koçanı üzerinde dolaşan bir ka-rınca, “Çabuk pes ediyorsun, en azından bir üçgen şekli da-ha vardı,” diyebilirdi, “ya da seninle birlikte bir dörtgen, ör-neğin yamuk da olabilirdi.”

Neden söz ettiğini anlamaz, karıncanın bir karışıklığa yol açtığını düşünebilirdim. Oysa, bir karışıklık gerekiyor-sa onu da bir biçimde, ama ben yaratabilirdim. Mesela, ka-dının şarkıcı, şantöz, solist, hanende, yorumcu, sanatçı ke-limelerinden hangisi ile anılması dersimize uygun düşer tü-ründe bir problem yaratabilirdim. Her kelimenin çağrıştırdığı sesin, rengin ve ışığın farklılığı dikkatimi çekebilirdi. Zil çalar, “Hangi kelime nereye gönderebilir?” dersinden çı-kar, yan odada resim dersine girer, öğrencilere aynı kelime-leri resim dersi ödevi olarak verebilirdim. Her şey olabilirdi. Beni kim tutabilirdi?

“Ah,” diyebilirdim kendi kendime, “gevezelik ile dil şeh-veti arasında nasıl bir köprü vardır?”

İri kirpikli, kırmızı taçlı kuş, “Dostum,” dedi, “uyanın artık.”

“İyi misiniz?” dedi ihtiyar.

“Neden,” dedim, “neden soruyorsunuz?”

“Nezahat geldi,” dedi, “sizi tanıştırmak istedim fakat dalmıştınız.”

“Gitti mi?”

“Evet.”

Yıkıldım.

“Devam edebilir miyiz?” dedi ihtiyar.

Edemezdım. İçimden gelmiyordu. İhtiyar keyifsizliğimi hissetti.

“Vazgeçin isterseniz,” dedi, “şart değil.”

“Hayır,” dedim. Bir hikâye kahramanı gerektiğinde canını dişine takmalıdır. Taktım ve anlattım:

İhtiyar eskiciden sonra Kuledibi kahvede, dışarıda bir masada oturan Müzeyyen ile karşılaştığımı, yanında adamın biri ile şık bir pastaneden alınmış küçük çörekler yemekte olduğunu, selamlaştığımızı, onun, “Gel buyur beraber oturalım,” demesine rağmen “İşim var, biri beni bekliyor” palavrası ile kaçıp içeride, altı kol iskambil oynayan adamların yanından geçerek, cam kenarında bir masaya oturduğumu, ocakçının radyosunda, bir kız çocuğunun *Sen hep beni mazi-deki halimle tanırsın. Hâlâ bilirim aşk ile bekler inanırsın* şeklinde bir şarkı söylediğini...

“İlginç,” dedi peder bey, “hikâyenizin başında böyle bir sahne vardı.”

Zınc dedi ikinci jeton düştü. Bunu nasıl atlayabilirdim?

“Baba,” dedim “ben bu işi bırakıyorum, hakkını helal et.”

“Hangi işi?” dedi.

“Hikâyeyi bırakıyorum,” dedim.

“Kapıdan hikâye kahramanı olarak girdin ne olarak çıkıyorsun?” dedi.

“Bilmiyorum,” dedim, “gelirken gidiyordu dersin olur biter.”

“Bir dakika,” dedi ihtiyar, “şu senin usta daha önce bir şey yazmış mı?”

“Evet,” dedim, “‘İskenderun Beşlisi’ adlı bir çalışması vardı.”

“Mesleğim icabı iyi kötü yayınları tanırım,” dedi, “örneğin *İskenderiye Dörtlüsü*’nü bilirim fakat bunu hiç duymadım.”

“Basılmadı zaten.”

“Ne tür bir eser?”

“Efendim, ‘İskenderun Beşlisi,’ iki cilttir. Birinci ciltte; Tantuli, Ezme, Zıpçka, Bambuli, Merime adlı beş şahsın akıllara durgunluk veren hikâyesi yer alır ve Antakya’da bir kebabçıda başlar. İkinci cilt ise Samsatlı Paulus’un kiliseden sürülmesini ve takipçilerini konu edinir...”

“Enteresan,” dedi ihtiyar, “peki anlatmaktan vazgeçişinizin Nezahat ile ilgisi var mı?”

“Var!” dedi kalbim, pat diye.

Ona bazı kısımları anlatamazdım. Ne diyecektim? Ellerim kıcımda yokuş aşağı rahvan inerken, sokak arasında uğuldayan kalabalığı merak ile o yöne meyledip, iki yanı küçük evlerle çevrili iç sokakta ev önlerine yığılmış bekleyen adamların aralarına girip kalabalığı yarıp ev önüne gelince kafayı uzatıp bu esnada burnum, yağları katmerli bir göbek deliğine batıp, başımı kaldırdığımda göbeğin sahibi dev anası “kraliçe arı”nın anamın şeyini mi aradığımı sorduğunu;

bekleyen adamların bir kısmının gülüşüp diğer bir kısmının ise uykudan yeni kalkmış gibi bakındığını; dev anasının arkasındaki salonda kanepede ve üst kata çıkan merdiven basamaklarında yine göbek delikleri meydanda başka hanımların da oturup beklediklerini;

orada, masada oturan bıyıklı bir zatin, boyunları uzamış halde kapı ağzından içeri sarkarak her şeyi yutmaya çalışan gözlerle bakan heriflere seslenerek, “Evet beyler hanımlarımız bu kadar,” dediğini;

bunun ne anlama geldiğini yanı başımdaki gaga burunlu birine sorduğumda, “Başka karı yok, zikecekseniz zikin” şeklinde tercüme ettiğini;

bunun üzerine not defterimi çıkarıp, “Demek ki farklı cümleler ile aynı anlam hasıl olabiliyor. Bu durumda aynı anlama gidebilen farklı yolları kimler yapmıştır, yolcuları kimlerdir?” sorusunu not...

Gerek yoktu. Mesele bu noktaya gelmişse burada durmanın anlamı yoktu.

“Bari kaybedeni oynayalım,” dedi kalbim.

İzin istedim çıktım...

Nereye gittiğimi düşünmeden, rastgele yürüyecek, bir kenarda duracak ve durur durmaz, kendimi, benimkine benzer bir duruşla dikilen biri ile karşı karşıya bulacaktım. Adam gülümseyerek “Merhaba” diyecekti. Aynı kelimeyi, hem de aynı anda, ben de kullanacaktım. Adam fareler üzerine bir şeyler anlatmaya başlayacaktı. Farelerin her semtte ya da her binada belirli sayıda yaşadığını, nüfusta artmaya da eksilme olduğu zaman durumun bir haberleşme sistemi ile gruplara aktarıldığını, böylece eksik-fazla durumunun dengelendiğini, farelerin yumurta çalış tekniklerini, sırtüstü yatmış onlarca farenin hareketli bant zinciri oluşturarak yumurtaları el ve ayakları ile birbirlerine aktararak taşıdıklarını, bir zamanlar fare zehiri yiyen farelerin ölürken arkadaşlarına “yemeyin, zehirli” mesajı verebildiklerini, bunun üzerine çalışmalarını derinleştiren zehir üreticilerinin, farenin yedikten sonra “yaşlanıyorum galiba” diye düşünerek duru-

mu doğal kabul edip kimseye herhangi bir haber verme gereğini duymadığı yeni zehirler geliştirdiklerini... Sonra lafı birden kesecek ve “Fare gibi bakıyorsun be güzelim,” diyecekti. Adamın dudakları hareket edecek fakat ses benden çıkacaktı. O anda aramızdan, turistlere kaval falan gibi şeyler satan biri geçecekti. Kavalcının bana dönük olan ve olmayan her iki omzunu aynı anda görecek ve bir vitrinde kendi yansıma ile konuştuğumu...

İçimden burgulu, burmak şeyler geçti, kulaklarımda sesler patladı, beynimde bir şerare dolaştı, çıt etti bir tarafım. Hafifledim. Zıpladım damda ustanın yanına. Niyetim yanlış yaptığını söylemek ve uyarmaktı. Yağmur çiselemiş, kiremitleri ıslatmıştı.

“Nasıl gidiyor?” dedi.

“Bilmiyorum gidiyor mu geliyor mu, ya da kim geliyor, ne gidiyor?”

“Kılıkırkyaran nasıl? İşe yarıyor mu?”

“Onu da bilmiyorum, kayıp.”

“Mesele nedir?”

“Ana soru bu. Sence nedir?”

“Üslubun değişmiş,” dedi, “sinirli ve kuşkulu birine benziyorsun.”

“Bu kelimeler hafif kalır,” dedim, “şimdi sadede geliyoruz dikkat et, vitrin camındaki görüntüsüyle konuşan bir hikâyeye kahramanı duydun mu hiç?”

Güldü. “İyi numara,” dedi, “olsa fena olmaz.”

“Peki,” dedim, “sence bu hikâyeye kendi başına mı akıyor?”

“Öyle olduğunu sanıyorum.”

“Kuledibi kahvede bana benzeyen yüzü hatırlıyor musun?”

“Evet.”

“O sahne aynen gerçekleşti. Buna ne diyorsun?”

“Katkım olduğuna çok sevindim.”

“Ya başka yerlerde de katkın varsa?”

“Ne gibi?”

“Mesela Nezahat ile aynı mekânda bulunup da ayakta uyumam ve tarihi bir fırsatı kaçırmam gibi.”

“Sanmıyorum. Bunun benimle bir ilgisi yok.”

“Ya varsa? Ya senin aklın ateşböceği numaraları sırasında gidip geliyorsa?”

“Hiç sanmam,” dedi.

“Fakat ya ben sanıyorsam?”

“Hey,” dedi, “dam ustası, gözlerinde küçük kırmızı ışıklar parlıyor.”

“Bu daha bir şey değil,” dedim içimden, “birazdan büyük kırmızı alevleri de görecekisin.”

“Bakışların hoşuma gitmiyor,” dedi usta.

Yanlış bir hareket ile dönmeye alışmasaydı, ayağı kayıp tökezlemeyecek, ben refleksleri güçlü bir kahraman olarak ustamı tutmak için fırlarken kaymayacak, kafam alnının ortasına girmeyecek, ustam damdan uçarken, “Nedir, mesele nedir?” bakışıyla bakmayacak ve zeminden o garip ses gelmeyecekti.

Ben toz olmak, havaya karışmak, uçup gitmek isteğine kapılmayacaktım. Boğaz rüzgârı, Cihangir Karaköy üstünden Saray’a esmeyecekti, zerrelerimi bu esintiye bırakıp Haliç üzerinden At Meydanı’na süzölmeyecektim.

Sür Atını, Meydane Gel...

Zıncı diye Dikilitaş'ın dibinde belirdim. Ne yolu şaşırıp birilerine sormak, ne abuk sabuk adamlarla papaz olmak, ne...

Kuş, taş ve ben bakışıp duracaktık.

"Eee!?" diyecekti kuş, "Sen de kimsin?"

"Benim adım çömez, hikâye kahramanıyım. Seni arıyordum."

"Kim verdi bu aklı?"

Yorgundum. Huzursuzdum.

"Artık önemi yok," dedim. "Söylesene, kendi başına davanabilen hikâye kahramanı fikri mümkün müdür?"

"O garip el-kol hareketlerini niye yapıyorsun?"

"Bunları yolda öğrendim, gelirken gördüğüm şeyler."

"Sen o hareketleri boşver," dedi "olur olmaz yerde yapma başına iş alırsın, bana da gece gel, şimdi olmaz."

"Ya şimdi ya hiç," dedim.

"Ya gece ya da hiç," dedi.

"Peki," dedim, yürüyüp bir sokağa girdim.

Sokağın bir yanı, sadece ön cephesi ile var olan tiyatro dekoru rolünde, bir-iki katlı, kiremit damlı ahşap evlerle kap-

lıydı. Diğer yanda eski bir taş duvar, dönerek tombul bir yay çizip uzaklaşıyordu. Duvarın üzerinden aşip sokağı kapatan bin yıllık ağaçlar, kıpırtısız bulutlarıyla kartpostal gibi duran gökyüzü, hafif tozuyan rüzgâr, burada her şeyin, başlangıcı belirsiz bir zamandan beri hep böyle olduğu duygusunu veriyordu.

Uzun zaman önce olup bitmiş şeylerin ketum tanıkları arasına mı düşmüştüm? Belki de tozuyup duran rüzgâr bir iki şey söyler ümidiyle, pisi otlarının fışkırdığı, iri, yaşlı taşlardan örülü duvarın dibinde öylece durdum. Bir süre sonra, rüzgâr bir pisi otunu sarstı, ot yanağıma dokundu. Dönüp ot ile burun buruna geldim ve birkaç adım ileride kökleri dışa taşmış dev ağacın gölgesinde kendine oturacak yer arayan kadını gördüm. Uçuk sarı saçlarını küçük bir topuzla toplamış, teni güneyli güneşler görmüş, aslen kuzeyli kadın, ağacın kökleri arasında oturuyordu...

Dallarda kuşlar, şehirde birilerinin eski çağ kostümleri ile tekerleklerle bindirilmiş kayıkları itelediklerini, top çayırında, şalvarı şaltak egeri kaltak, kaftanlı ve kol saatli birinin beyaz bir at sırtında dönüp durduğunu, bu arada çayırın ortasına demir bir kuşun indiğini, tribünlerin ortasında yeni doğmuş ince taze ay ve buğday başaklı bayrakların salınarak demir kuştan çıkan adama tezahüratta bulunduğunu...

Kadın, tepesinde şakiyip duran seslere bakmak için başını kaldırdığında dalların aralıklarından görüldüğü kadarıyla gökyüzünde, çok daha yüksekte kuş kümesine benzer kıpırtılar fark edecekti.

“Onlar kuş değil sayın Leydi Montegü,” dedim, “fersudelerdir.”

Gülümsedi.

“Fersude nedir?”

Cevapladım. Matbaalarda prova baskılar için kullanılan kâğıtlar olduklarını, mürekkep, renk ayarı gibi nedenler ile test mahiyetinde kullanıldıklarını, diğer kâğıtlar ile eş düzeyde olmalarına rağmen, kitap halinde vitrinlerde yer almayıp önlü arkalı kullanılmış olmaktan rahatsızlık duyduklarında, şehri terk ettiklerini ya da ömrünü doldurmuş bir matbaanın fersudelerini emekli ediyor olduğunu...

Buralarda “turiſt”, “Avrupalı”, “yabancı” olarak anılan kadın gülümsedi ve “İlginç,” dedi, “matbaacı mısınız?”

“Hayır,” dedim, “hikâye kahramanıym.”

Güldü. Ben de güldüm.

“Siz,” dedim, “siz de bir hikâye kahramanı mısınız?”

“Bilmem... belki de... evet... niye olmasın?” dedi.

“Anladım. Ustanız sizi biraz kararsız bir kahraman olarak düşünmüş.”

“Ustam?” Sesi yarım kalmış tek kelimede, “ne ustası?” anlamına gelen bir soru sezdim.

“Rot balans ustası, muslukçu ustası, boya badana, oto kaporta, overlok ustası,” dedi kalbim.

“Her hikâyenin bir ustası vardır,” dedim aslen kuzeyli sarışına “siz hikâye kahramanı olduğumu söylediğim zaman gülen tek kişisiniz. Diğerleri gülümsüyor fakat uzak bakıyorlardı.” “Anlıyorum,” dedi kadın.

Anladığından emin olmayacak fakat üstelemeyecektim.

Susacaktık. Uzun sürecekti.

Kuşlar, fersudelerden birinin, üzerindeki mürekkebin ağırlığından mı yorgunluktan mı bilinmez, irtifa kaybederek açık bir pencereden içeri düştüğünü, düştüğü odanın belediye başkanının makam odası olduğunu,

odaya girip de masasında kâğıdı bulan başkanın evirip çe-

virerek fersudeyi okumaya çalıştığını, çalıştığını çünkü üst üste baskılar nedeniyle cümlelerin birbirlerini ezip sakatladığını,

fakat yine de “eski medeniyetimizin gerçeklik kavrayışı doğrudan doğruya gözleme dayanmadığı için...” cümlesi ile hemen altında kısmen ezilmiş “...İslam’da realite terbiyesi yoktur,” cümlesini görerek kâğıdın arka yüzüne baktığını,

kâğıdın arka yüzünde “...11 Aralık 361’de Constantinople’a bir Roma İmparatoru olarak girdim... Ben Asyalıydım. Sonunda yuvama kavuşmuştum. Bir şey söylemedim ama içimden Ayasofya denen bu ölüler mahzenini Athena tapınağı yapmaya yemin ettim,” cümlesini okuyabildiğini, bunun üzerine “benim reddettiğim, benden daha mı buralı?” sorusunun eşiğine geldiğini,

ancak “euzubillahimineşeytaniracim” şeklindeki şeytan kovucu söz ile eşiği adayarak, kimlik irdeleyici sorularla vakit kaybetmektense, pratik zekâ sahibi ve topun yuvarlak, maçların doksan dakika olduğunu bilen biri olarak gidip, kendini bekleyen gazetecilere, doğum kontrolüne karşı olduğunu çünkü o küçük yavruların Allahın lütfu olduğuna inandığını...

Kuşlara kulak vermeyi bıraktım. Kuzeyli sarışın bir şey soruyordu:

“Peki siz burada ne yapıyorsunuz?”

“Sana ne?” diyemezdim. Bunun için çok geçti. Usta ile birlikte bir tiyatro oyunu üzerine çalıştığımızı, benim mekân tespiti ve dramatik psikoloji araştırmaları için çevrede dolaştığımı söyledim. Oyunu sordu.

“Oyuna göre,” dedim, “saray dağıldıktan sonra yaşlı bir haremağası, bir zamanlar hizmetinde olduğu ve artık rahmetli olan hanımefendinin kızının düşkünler evinde perişan olduğunu öğrenir ve yanına alır. Kadın bunamış ve an-

nesinin ruhuna geçmiştir. Bu arada “Kemal İstanbul’a geldi mi?” sorusuna takmıştır. Haremağası, Paşa hazretlerinin yarın öbür gün İstanbul’a gelmek üzere yolda olduğunu söyleyerek kadını oyalamakta, hoş tutmaktadır. Fakat işgüzar ve tarih denen şeye saygısı olmayan bir velet, sırf kadını sinir etmek için ve belki de çatlayıp geberip gider de yükünden kurtuluruz diye bir gün elinde bir spor eki ile gelip kadına, “Ah, nineciğim bakın bugünün gazetesi geldi açalım da okuyalım isterseniz,” deyip, “Kemal, Latife’yi aldı” şeklinde kendi uydurduğu bir haberi okuduğunu, kadının gerçekten de o günden sonra kilitlenip pencereden dışarı bakmak dışında saksı gibi oturarak... ve ölürken de “bula bula onu mu buldu ve gül gibi Fikriye’ye ne oldu?” dediğini...

Adamın biri burnumda belirip “Abi ateşin var mı?” dedi “Sen nerden çıktın?” dedim adama. “Ve sarışın nerede?” “Ne sarışını?” dedi adam.

Ağacın dibinde kuş boku, tepesinde kuşlar, hâlâ tozuyup duran rüzgârdan başka, ne buralı ne de başka bir taraflı kadın türünde bir canlı yoktu çevrede. Kan beynime çıktı. Alışkın değildim, sarsıldım.

“Hass...” dedim, “bu hikâyenin boku çıktı.”

“Ateş kalsın abi,” dedi adam, “sigarayı bıraktım.”

Hikâyede, baş dönmesi yapan kaygan haller vardı. Belki de hava lodostu. Kafayı toplamakta zorluk çekiyordum. Gözlerim kararıyordu. Kırmızı taçlı uzun kirpikli kuş geldi, gözlerimin içine baktı. “İyi değilsin,” dedi, “derhal hikâyeyi bırak.”

“Nasıl bırakayım,” dedim, “bir kahraman asla yarım bırakmaz ve yarım da bir bütündür gibi laflara inanmaz.”

“Bükülüyor ve kayıyor,” dedi, “ayak uyduramazsın, derhal bırak.”

“Hayır,” dedim, “taş kuş ile konuşmadan olmaz.”

Dalda gevezelik eden kuşlar, fersude meselesine devamla, fersudelerden birinin Çamlıca Tepesi'ndeki radyo vericisine takılmış olarak anten ucunda dalgalanıp durduğunu, üzerinde ne yazdığının bilinmediğini, fakat söylentiye göre yeniçerilik ilgasında, şehirdeki katliamdan tüyerek Giresun cihetine yerleşmiş şahısların ahvadı olan "oy oy Yücel Bey" adlı bir zat tarafından talik hattı ile yazılmış "yaşasın sürrealizm" diye bir ibare bulunduğunu ve bu ibarenin rakı yasağının kaldırılmasından söz eden tarihli bir cümle ile üst üste basılı olduğunu...

"Kışt," dedim kovaladım kuşları.

Akşam inecek, alan boşalıp hava kararacak, sütunun ardından görünen, meydanın yanı başındaki caminin minare ve kubbelerini aydınlatan büyük ışıklar yanacak, kubbe üstünde oluşan ışık bulutunda, fosfora bulanmış martılar yüzecekti. Ay belirecek, ışığı taşa ve kuşa düşecekti: "Nedir, mesele nedir?" diyecekti kuş. Onun sadece akşam karanlıklarında danışmanlık hizmeti veren şehrin eski bir yerlisi olduğunu düşünecektim.

"Bilmiyorum," diyecektim, "hiçbir fikrim yok ve her şey giderek karışıyor."

"Mesele neredeyse çözüm oradadır" diyecekti kuş.

"Bu lafları biliyorum" diyecektim, "zaten herkes bu dille konuşuyor. Bu işi bırakmak istiyorum. Sürekli ince ay, bilmem ne diye birtakım şeylere denk geliyorum... Her neyse onlar?"

"Kıvrak ve gururlu çöl hançerleri," dedi kuş.

"Ne gururu?" dedim, "Ya da gurur ne?"

"Artık elinde olmayan bir şey için risk almaya iten duygudur... Ya da artık yerinde olmayan şeyin, boşluğunu doldurma çabasıdır... Ya da kırılmış bir şeyin daha fazla kırılmamak için sertleşmesi, katılaşmasıdır... ya da..."

Sonuncu "ya da"nın arkası gelmeyecekti. Gelmekte olan

bir cümleyi söylemekten vaz mı geçtiğini, yoksa hızını alamayıp ağzından fazladan bir “ya da” mı kaçırdığını merak edecek, üstünde durmayacaktım. Gurur beni daha çok ilgilendirecekti.

“Gurur bir hançerin neresindedir, kuş?”

“Öldürücülüğündedir, çömez.”

“Gurur ölümün neresindedir, kuş?”

“Önünde ve ardındadır. Ardından iter ve önünden çağırır.”

Şekillerin gururla ilişkisini bulmaya çalışacaktım. Kuş bu iş için çöle, bozkıra gitmemi ya da bir kan gölü bulmamı tavsiye edecekti.

“Orada değişen nedir kuş?”

“İnsan değişir, çömez.” “İnsan niye değişir, kuş?”

“Yürü git, çömez.”

“Ne tarafa?”

Cevap çok açık ve net geldi: sisler içinde alacakaranlık bir vakit, şehri ikiye bölen deniz, sisin içinde pır pır bir motor, motorcu ve ben...

Nereye gidiyorduk? Bu durumun hikâye ile, At Meydanı ile ne alakası vardı?

Tüyleri kazık gibi diken bir ses, bütün sorularımı gereksiz kıldı, hafızamı temizledi ve dağ gibi bir gemi, haşmetle karanlıktan çıkıp vaktin, mekânın ve cümlemizin ağzına, sessiz ve uğursuz bir vaveyla ile sıçıp, okyanusların anası gibi yanı başımızdan geçti. Kıçındaki ışığın aydınlatığı “Danube” yazısını ve sisin okyanusların anasını bile yuttuğunu gördüm.

Durumun hikâye ile ilgisi yoktu. Kâbus gördüğümü düşünmeye başladım. Eğer yeterince düşünebilirim, kâbusu etkileyebilir, onu dönüştürebilirdim. Uyanabilir ya da hikâyeme geri dönebilirdim.

“Bu seni aşılıyor artık,” dedi uzun kirpikli kuş, “büyük bükülme bu, bir şey yapamazsın.”

“Kalbim?” dedim. Bu çaresiz bir soruydu. Cevap da gelmedi.

Yalı kayıkhanelerinin karanlık ağızlarını, ahşap cami siluetlerini, köpek havlamalarını geçtik. Taş basamakları yosunlu bir merdivene yanaştık, motorcu kancalı sopası ile uzanıp paslı ağır demir bir halkayı yakaladı, “Burası,” dedi.

“Burası neresi?”

“Sizi getirmem gereken yer,” dedi motorcu.

“Bunu kim istedi senden?”

Adam, deli mi yoksa sarhoş mu olduğumu anlamaya çalışarak baktı. Yorulmuştum. Ona hikâyeden, kahramanlıktan söz edemezdim. Çok uzun sürerdi. Bu bakışlarla bakan birine pek bir şey ifade etmezdi. Ve ben düşünürken o da boş durmamış, kancayı paslı halkadan çekip, ufak ufak motoru açmıştı. Bir süre sonra sisin ve karanlığın içinde kaybolup gitti. Pırpırlar suyun yüzeyine uzanıp, uzadılar. Ardımda bahçenin karanlığı, önümde deniz kalakaldım.

“Yanlış yöne bakıyorsun,” dedi uzun kirpikli kuş.

Önemli değildi. İçimden böyle yapmak geliyordu. Yaptım da. Abarttım ve günün ilk ışıkları belirene kadar geldiğim yöne baktım. Gün ağardı. Döndüm, otların bürüdüğü bakımsız bahçeye baktım. Burada ne işim vardı?

Bahçenin dibinde bir çamaşır ipine asılı kadın iç çamaşır-
larının ardında, bodur bir ağaca yaslanmış, ucuz cinsten katlanırlar ahşap bir masa, tekli, eski bir koltuk, bir-iki iskemle, daha derinde ise artık kararıp yamulmuş ahşap, iki katlı bir ev olacaktı. Herkesin uyuduğu bir saatte, bir tür işgüzarlıkla

katlı duran masayı açtım ve ağaç dibindeki koltuğa oturup bekledim. Masa, ekose desenli muşamba kaplıydı. Bir köşesinde ütü yanığı izi duruyordu.

Bir taka sesi gelip geçti, bir tosbağa otları hışırdattı, hırsız bir kedi komşu bahçe duvarının üzerinde belirip gözlerimin içine baktı. Bakışlarının beni tartan bakışlar olduğunu, hareket etmemi beklediğini, böylece hakkımda fikir sahibi olarak niyetlendiği her ne ise, engel olup olmayacağımı tarttığını sezdim. Ona en ufak ipucu vermeden kıpırtısız bakmaya devam ettim. Oyunu o başlatmıştı.

Bir süre sonra gözlerini kısıp, aramızda uzayıp duran belirsizliği ve beni bıraktı, çekti gitti. Gün yükseldi, yaprakların arasında küçük ışıklar oynadı, kuşlar kuş dilinde şakıldılar. Kalkıp eve yürüdüm. Kapıda bir not vardı: “Aziz, annemdeyiz, anahtar yerinde...” Ensem ürperdi, buz kestim.

Buradan ayrılmalıydım. Geri dönmeliydim. Dönecek bir yerim olmalıydı. Sahile koştum. Değil sandal, tahta parçası bile yoktu. Suda balık sürüsü gibi karanfiller yüzüyordu. “Bunlar da ne?” dedim gayr-ı ihtiyari.

“İhtiyar şairin çiçekleri,” dedi uzun kirpikli kuş, “karanfil sah da çok şık olur...” Yaptım. Binlerce karanfili birbirine bağladım ve kendimi karanfil salına bıraktım.

“Güle güle,” dedi kuş.

“Ne demek?” dedim, “Elveda mı bu?”

“E gidiyorsun artık,” dedi.

“Belki de geliyorumdur,” dedim. “Bakalım,” dedi kuş “görürüz.”

Sarayı, deniz fenerini ve şehri geçtim. Gece oldu. Stella ışıklar içinde geçti yanımdan. Selamlaştık. “Merhaba,” dedi Stella, “Hayat nasıl?”

“Bilmem,” dedim, “hayat hakkında fikrim yok.”

Sende bu ad oldukça istersen sıfır numara kel, istersen
at kuynuklu olurum. İnce bryıklı, tek dişi altın olurum. Meftun
olurum, meczup olurum. Uzaklara bakarım, çıtımı çıkarmam.
Nasıl söyleyeceğimi bilmem, susarım. Susmak üzerine
konuşmak gerekse, beni çağırırlar, oturur susarım.
Dolmabahçe saat kulesiyle, Çırağan Sarayı ile konuşurum.

Duvarlara yazılar yazarım gizli gizli: 'Albayım beni Nezahat ile
evlendir'.

Bahtının rüzgârına kapılmış giden bir adam,
Kahraman'ın El Kitabı'nda denenmiş ama
foslamiş olanı başarmaya takıyor kafayı. Kalbini
dinliyor, yönünü seçiyor ve yürüyor...

İlhami Algör, küçük ve meraklı adımlarla dolaşüyor
edebiyat şehrinde. Ateş böceklerini kozasından
çıkartıyor, bir kadere bir romana.

Albayım Beni Nezahat ile Evlendir, hayat hakkında
fıkri olmayanlara yazılmış kafası karışık bir hikâye.
"Mesele nedir?"

kitapyurdu.com

